İÇERDEKİLER

M.Cevdet ANDAY

Komiser
Adam
Kadın

BİRİNCİ PERDE

Olay, polisin tevkif kararı olmadan herhangi bir kişiyi süresiz olarak tutuklu bulundurabileceği bir ülkede geçer.

BİRİNCİ SAHNE

Komiser

Polis müdürlüğünde siyasi kısım başkomiserlerinden birinin odası. Bir masa, iki koltuk, sağda bir kanepe, iskemleler, dosya dolapları. Masanın üstünde dosyalar, bir leblebi kâsesi, telefon, manyetolu telefon, monofon.

Günlerden cumartesi. Duvar saati 12.30'u gösteriyor. Komiser, masasında oturmakta. Sivildir. Elli yaşlarında, babayani, dinç bir adam. Masanın üstündeki dosyaları toplamakta, düzeltmekte ve bir yandan da leblebi kâsesinden ağzına leblebi atmaktadır. Gözü duvar

saatine takılır, cep saatini çıkarır, ikisini karşılaştırır. Bu sıralarda telefon çalar.

KOMİSER: Buyurun... *(Karşısındaki amiridir.)* Buyurun efendim... Hayır, öğretmeni daha konuşturamadık... Hakkınız var efendim, konuşturamadım demem daha doğru olurdu... Konuşturamadım... Hakkınız var efendim, uzun sürdü. Bir yıl kadar efendim... Gerçekten suçlu mu, suçsuz mu, kesin bir şey söyliyemem efendim... Gizli düşünceler beslediği muhakkak... Ama beyannameyi o mu yazdı?... Konuşmuyor efendim... Bilmiyorum diyor... Yapamadık görevimizi... Hakkınız var, yapamadım demem daha doğru olurdu... Konuşturamadım... Bir rica... İki gün daha bırakmaz mısınız bana?... Teşekkür efendim...

(Telefonu kapar. Sinirlidir. Masasındaki monofonu açar. Maiyeti ile konuşacağı önce monofonu açışından, sonra da konuşmasından anlaşılır.)

MONOFON: Buyurun efendim!

KOMİSER: Öğretmeni getirin bana!

MONOFON: Başüstüne efendim!

KOMİSER: Dinle be, bitmedi.. Öğretmenin evinden gelen olursa bekletin...

MONOFON: Başüstüne efendim!

KOMİSER: Dur be! Hemen tüymek işiniz... Öğretmenin çamaşırlarını getirir bugün karısı... Paketi bırakıp gitmesin... ,

MONOFON: Başüstüne efendim!

(Komiser monofonu kapar. Telefona uzanırken telefon çalar.)

KOMİSER: Buyurun... Buyurun efendim... *(Başka bir amiridir.)...* Üstündeyiz efendim... Kıstırdık... Bir apartımanın üst katında... Kaçamaz efendim... Ekibimiz mi? Otuz kişi... Yakalanması saat meselesi efendim.,. Başüstüne efendim... Telefon başında bekliyorum haberi, yakalandığını hemen bildiririm efendim... Başüstüne efendim!

(Telefonu kapar, duvar saatine bakar. Masadan kalkar, iç cebinden bir deste iskambil kâğıdı çıkarır, kâğıtları karıştırarak odada dolaşır. Tutuklu öğretmen girerken kâğıtları cebine sokar.)

İKİNCİ SAHNE

Komiser - Tutuklu

(Oda kapısı açılır. Öğretmen görünür. Öğretmeni başkomiserin odasına iki memur getirmiştir. Fakat bu memurların yalnız kapı aralığından kolları görünür. Bu kollar, öğretmeni, içeri nezaketle iterler.

Öğretmen otuz beş yaşlarındadır. Dünya ile bütün ilişiğini kesmiş ve kendi içine kapanmış bir insan yüzü. Korkak değil sakindir. Ayağında ütüsüz bir pantolon, üstünde damalı bir gömlek vardır. Yeni tıraş olduğu ve saçlarını itina ile taradığı göze çarpar. Komiserle bütün birinci perde boyuncaki konuşmalarında öğretmen, sükunetini pek az kaybeder. Sadece karısı ile buluşması konusunda konuşurken gerçekten heyecanlanırsa da, bu heyecanını da dizginlemeye çalışır ve bunda oldukça başarıya erer. Bu yüzden de komiseri sık sık güç durumda bırakır. Aralarındaki mücadele sanki heyecanlanıp heyecanlanmama mücadelesidir. Buna karşılık Komiser, zaman zaman, heyecanın en üst perdesine çıkar ve tutuklunun sakin durabildiğini görerek bu halinden utanır, kendine hâkim olmaya çalışır.)

KOMİSER *(gülümsiyerek):* Hazır mısın bakalım?

TUTUKLU: Bekliyorum.

KOMİSER: Tıraş olmuşsun... Lazım tabii! Peki, ya gelmezse?

TUTUKLU: Mektup yazdım.

KOMİSER: Ne dedin mektupta?

TUTUKLU: Cumartesi günü muhakkak gel dedim.

KOMİSER: Her cumartesi gelirdi zaten, değil mi?

TUTUKLU: Evet.

KOMİSER: Çamaşırlarını getirir, değil mi?

TUTUKLU: Evet.

KOMİSER: Peki, bu cumartesi muhakkak gel demeni garip karşılamamış mıdır?

TUTUKLU: Bilmiyorum.

KOMİSER: Ne demek bilmiyorum?

TUTUKLU: Garip karşılamış olabilir.

KOMİSER: Yoksa ağzından bir şey kaçırdın mı?

TUTUKLU: Ne gibi?

KOMİSER: Bizi cumartesi görüştürecekler filan gibi... Ha?

TUTUKLU: Gönderdiğim mektubu gördünüz.

KOMİSER: Öyle ya, gördüm. Yoktu öyle gizli kapaklı bir laf. İş arasında gözümden kaçmış olmasın diye sordum sana. Kadın kısmından korkarım ben, hem severim kadın kısmını, hem korkarım. Neden dersen boş boğaz olur bunlar. Gelir aşağı, ben bugün kocamla görüşecekmişim, der. Aşağıdakilerin bir şeyden haberleri yok... Bu ne iş derler! Aralarında gammazlar da vardır hani... Yukarı duyururlar... Hadi ayıkla pirincin taşını... Öğretmeni neden karısı ile görüştürdün? Maksadın neydi? Para mı yedin? Yoksa siyasi fikirlerin mi onunki gibi? Sor baba sorarlar. İyi ettin yazmadığına... Dalgın oldum ben de, iş yüzünden. Şu dosyalara bak! Hepsi beni bekliyor bunların. Başka adam yok mu koca Müdüriyette? Var, var ama çalışan, iş bilen az. Böyledir bu, çalışanın tepesine binerler, yüklenirler de yüklerler işi... Peki, emekliye ayrılırsam ne olacak? Şapa oturacaklar tabii... Ayakta durma otur! Daha vaktin var.

TUTUKLU: Karım gelmiş mi?

KOMİSER: Ayakta konuşma diyorum sana, hoşlanmam. *(Tutuklu oturur.)* Daha gelmemiş, haber verecekler aşağıdan... Ne diyordum? Şapa oturacaklar... Ben yeni polis olduğumda, bir Arap komiser vardı, otuz yıl çalışmış bu masada, işin girdisini çıktısını onun gibi bilen yok... Üniversitede ders okutur hani... Emekliye ayırdılar bunu, inanır mısın, tanrının günü evine giderdik danışmaya. Ama ben emekliye ayrılırsam zor bulurlar beni! Brezilya'ya gideceğim. Bunca yıl vatan için çalıştım, biraz da keyfime bakayım...

(Masanın üstünden iki dosya alarak yerinden kalkar. Bu dosyaları, dosya dolaplarından birine yerleştirir. Döner, duvar saatine, sonra cep saatine bakar.)

KOMİSER: Herifi kıstırdık ama bir türlü teslim olmuyor... Hergele... Boşuna uzatıyor işi... Böylelerine çok kızarım. Benim hesabımca, bilemedin, dün gece yarısı teslim olması gerekirdi. İnatçılar, acemiler yüzünden biz laf işitiyoruz. *(Tutukluya bakar.)* Senin işin de biraz ona bağlı.

TUTUKLU: Kime?

KOMİSER: Dinlemiyorsun ki söyleneni, aklın başka yerde senin. Herif teslim olmazsa şimdi, ben buradan ayrılamam; ayrılamayınca da sen bu odada karınla yalnız kalamazsın. Anladın mı dalgayı?

TUTUKLU: Anladım.

KOMİSER: *(gözlerini kısarak meraklı meraklı tutukluya bakar):* Heyecanlı mısın?

TUTUKLU: *(sakin):* Evet.

KOMİSER: Doğrusu senin yerinde olmak isterdim.

(Bu söz üzerine ikisi de şaşkın şaşkın birbirlerine bakarlar.)

TUTUKLU: *(merakla):* Nasıl?

KOMİSER: Demek istiyorum ki, karın burnunda tütmüştür. Ayrılık uzun sürerse, nasıl söyliyeyim, yabancı bir kandan farkı kalmaz, yepyeni gelir insana. *(Merakla)* Öyle değil mi?

TUTUKLU: Evet, olabilir.

KOMİSER: Olabilir değil, bal gibi öyledir. Herkes bilir bunu. Bizim bir arkadaş vardı, ayrıldı karısından. Yıllarca sürdü davaları... Yargıç kararını verdiği gün bunlar mahkemeden beraber çıkıyorlar; bizim arkadaş, hani ya kibarlık olsun diye, sinemaya davet ediyor boşandığı karıyı. Kadın da geliyor... Derken efendim, bizim arkadaş bir loca alıyor... Locaya geçip oturunca huylanıyor bizim arkadaş, saldırıyor kadının üstüne, aman yapma etme... dinlemiyor. Anlatırdı, evliyken o kâdar tatlı olmadı derdi. Kaç yıllık evlisin sen?

TUTUKLU: Yedi yıl oldu evleneli.

KOMİSER: Çocuğunuz olmadı ha!

TUTUKLU: Olmadı.

KOMİSER *(sorguya başlamış gibi):* Senin yüzünden mi, karının yüzünden mi?

TUTUKLU: İstemedik.

KOMİSER: Sen mi istemedin, o mu istemedi.

TUTUKLU *(alaysız):* Sorgu mu başladı?

KOMİSER *(şaşırır):* Ne sorgusu?... Konuşuyoruz canım! *(Arkasını döner, gülmeye başlar.)* Hakkın var, alışmışım... Konuşurken bile.. sorguya kaçıyorum. *(Döner.)* Kusura bakma!

TUTUKLU: Şikâyet etmedim.

KOMİSER: Alıştın sorguya artık, ha?

TUTUKLU: Bilmem... Alıştım mı?.. Ama artık beni yormuyor.

KOMİSER *(suratı asılmıştır):* En kötüsü de budur bizim için. Sorgu işi yalama oldu mu, söyletemezsin artık. Ne yapsan boşunadır. *(Tutukluya bakar, düşünür.)* Bir yıl oldu mu sen içeri gireli?

TUTUKLU: Bugünle üç yüz kırk beş gün.

KOMİSER: Üç yüz kırk beş gün ha... Bana dün gibi geliyor.

TUTUKLU: Evet, çabuk geçti.

KOMİSER: Ne geçtisi? Dur bakalım başındayız daha. Konuşmamakta inat edersen, bir üç yüz kırk beş daha geçer. *(Sözünün etkisini araştırır.)*

TUTUKLU (sakin sakin): Size de bıkkıntı gelmiştir.

KOMİSER: Sen bize bakma, bizim mesleğimiz bu. Asıl sen söyle, sen bıkmadın mı?

TUTUKLU: Üç yüz kırk beş gündür sizden başka kimse ile konuşmadım.

KOMİSER: Vallahi insan çıldırır be! Sana bir şey söyliyeyim mi, ben olsam dayanamazdım. İki gün evde otursam sinirlerim bozulur benim, hafakanlar basar. *(Dolaşır.)* Hele kadınsız kalmaya hiç gelemem. 0 yüzden seni eşeledim ya geçen gün... Sen gene iyi dayandın doğrusu... *(Tutuklunun yanına gelir.)* Demek gece gündüz karını düşünüyorsun ha? *(Bu sözleri sanki cinsel zevk alarak söylemiştir.)*

TUTUKLU *(sakin):* Evet.

KOMİSER: Utanma, utanma... Biz bizeyiz.

TUTUKLU: Söyledim ya salı günü. Bir daha mı söyliyeyim?

KOMİSER: Söyledin ama, ben sordum da onun üzerine söyledin. Ben sormasaydım söylemez miydin?

TUTUKLU: Hayır.

KOMİSER: Tutardın kendini ha!

TUTUKLU: Tutardım.

KOMİSER: Doğru, cesaret edemezdin. Düşman gibi görüyordun çünkü beni. İnsan düşmanına içini döker mi hiç? Benden böyle bir iyilik geleceğini aklının ucundan bile geçirmiyordun. Öyle değil mi?

TUTUKLU: Evet.

KOMİSER *(sevinmiştir):* Bizi merhametsiz sayarlar ya, yalandır vallahi. Anlarız insan halinden. İş başka, insanlık başka. Hem sorguya çekerim, hem de nesi var diye düşünürüm. Nitekim seni bu açıdan aylarca inceledim. Bir derdi olacak ama nedir dedim kendi kendime. Çünkü buraya girenlerin dertleri çeşit çeşit olur. Neler gördük biz! Bekledim ki kendinden açılasın diye... Olur a, dayanamazsın, boşalıverirsin bir gün...

TUTUKLU: Ben böyle düşünmedim.

KOMİSER: Biliyorum, biliyorum. Ummuyordun benden bu iyiliği.

TUTUKLU: Gene de ummuyorum.

KOMİSER: Nasıl? Karına mektup yaz, gelsin cumartesi günü, burada sizi buluştururum diyen ben değil miyim?

TUTUKLU: Evet.

KOMİSER: Şimdi de onun için çağırmadım mı seni?

TUTUKLU: Bilmem.

KOMİSER *(sinirlenir):* Hakkımı yeme şimdi! Kapıya haber verdim, geleni bekletin dedim. Daha ne istiyorsun?

TUTUKLU: Teşekkür ederim.

KOMİSER *(daha sinirli):* Teşekkür edermiş... Nankörsün sen!

TUTUKLU: Bana iyilik etmek istiyorsanız...

KOMİSER: Ee..?

TUTUKLU: Suçsuz olduğumu kabul edin, gideyim burdan.

KOMISER: Oğlum, iş başka, insanlık başka! Sana insanlık da yaramıyorsa, peki, git aşağı, karın gelirse bırakır çamaşırlarını, döner. Hadi! *(Sinirli sinirli masasına gider oturur.)*

TUTUKLU *(ayağa kalkar, heyecanlıdır):* Bunu yapmayın bana. Karına mektup yaz, cumartesi günü gelsin dediğiniz salı gününden beri.. gerilmiş bir tel gibiyim... Bütün varlığım, bütün ruhumla bu saati bekledim. Siz de erkeksiniz, anlarsınız bunun ne demek olduğunu. Yıkmayın beni!

KOMİSER *(ilgili):* Salı, çarşamba, perşembe, cuma, cumartesi... Beş gündür ha? *(Cinsel bir zevk duyduğunu anlatır bir sesle)* Hep bunu mu düşündün?

TUTUKLU: Evet, hep bunu düşündüm, hep bunu düşündüm, hep bunu düşündüm, hep bunu düşündüm.

KOMİSER: Aç biraz canım! Nasıl düşündün? Gözünün önüne mi getirdin?

TUTUKLU *(heyecandan boğularak):* Evet, gözümün önüne getirdim, gözümün önünden gitmiyor beş gündür, tam beş gündür deli gibiyim.

KOMİSER: Peki, itiraf et, o beyannameleri ben yazdım de, çağırtayım karını! Sen yazdın değil mi?

TUTUKLU: Ben yazmadım.

KOMİSER *(acele):* Kim yazdı?

TUTUKLU: Bilmiyorum dedim size, bilmiyorum.

(Bir süre ikisi de susarlar)

TUTUKLU: Demek bunun karşılığındaymış... İnsanlık dediğiniz bu mu sizin? İyilik dediğiniz bu mu?

KOMİSER *(elini masaya vurur):* İyilik ettiğime inanmazsan karşılığını isterim elbet. Kolay mı sanıyorsun sen bu yaptığımı? Duyarlarsa ne derler bana? Daireyi kerhaneye çevirdin diye anamı bellerler. *(Susma.)*

(Komiser cebinden iskambil kâğıtlarını çıkarır, sinirli sinirli karıştırarak dolaşır.)

TUTUKLU: Kalayım mı?

KOMİSER: Kal! *(Sakinleşmiştir.)* Nankörlük ettin, ama bağışlıyorum. *(Susma. Komiser kâğıtları cebine koyar.)* Kalemdekiler birde evlerine giderler. Nöbetçi memurları idare edeceğiz artık. *(Kendisini başkasına karşı savunuyormuş gibi)* Sorumluluğu ben alıyorum üzerime, karınla görüştürüyorum seni. İşte bu kadar!

TUTUKLU *(rahat bir nefes alır):* Teşekkür ederim!

KOMİSER: Otur yerine! Karşımda ayakta konuşulsun istemem.

(Tutuklu oturur)

KOMİSER *(tutukluya dikkatli dikkatli bakar):* İnatçı bir adamsın sen.

(Tutuklu önüne bakar, cevap vermez.)

KOMİSER: Yo.. yo.. inatçı olmasına inatçısın ya! Bir yıldır kök söktürdün bize, daha doğrusu, kök söktürdün bana. Hâlâ da konuşmuyorsun, bildiklerini söylemiyorsun. *(Durur, tutukluya bakar. Birden değişik bir sesle)* İtiraf etsen bütün bu sıkıntılardan kurtulurdun.

TUTUKLU: Söyliyecek bir şeyim olmadığını biliyorsunuz.

KOMİSER *(onu duymamış gibi):* Hapishane rahattır. Gelenin gidenin olur, öteki mahpuslarla konuşursun, oyun oynarsın... En güzeli, günlerin sayılıdır, doldurdun mu çıkacağını bilirsin. Burası öyle mi ya! Sen böyle sustukça, inat ettikçe...

TUTUKLU *(sükunetini bulmuştur):* İnat etmiyorum.

KOMİSER: Bak sana söyliyeyim, biz üç çeşit tutukludan hoşlanmayız. Biri yakınlarımız... Sözgelişi, amcamın oğlunu bir suçtan yakaladılar, tıktılar buraya diyelim... Gelir, ağlar, yalvarır... Bir şey yapamazsın. İkincisi meslekdaşlardan birinin düşmesidir. Olur a, polis de insan, o da suç işliyebilir, burnunu pis bir işe sokar, aynı sizin gibi onu da yakalarız, atarız içeri. Ama arkadaştır, bir arada çalışmışızdır... Güç durumda kalırız. Üçüncüsü... Senin gibi okumuş yazmış takımıdır. Okumuş yazmışlar çok yorar bizi. Çünkü ağzı laf yapar herifin, bin dereden su getirir, mantık oyunlarına kalkar. Ya da senin gibi susar

oturur. Bre konuş! Konuşmaz... En iyisi ayaktakımıdır. Ne yorulursun, ne de vicdan azabı çekersin.

(Tutuklu, vicdan azabı sözünden ötürü belli belirsiz gülümser.)

KOMİSER: Ne güldün? Vicdan azabı dedim diye mi? Tabii ya... Buradaki sertliğime bakma benim, akşam evde bir iki tane atınca ağlamak gelir içimden. Kolay mı sanıyorsun sen bu işi? Sorgu tıkırında gitmezse, zora başvuracaksın ister istemez... Sorgu neden tıkırında gitmez? Herif inat eder de ondan. Bunca yıllık tecrübeme dayanarak söylüyorum, bu inat denilen şey akıldan geliyor azizim. Akıllı, okumuş yazmış adamlar inatçı oluyor. İşte ben, okur yazarlığın yayılmasını bu yüzden istemem.

TUTUKLU: Bilmiyorsa ne söylesin?

KOMİSER: Laf mı bu da! Çoğu zaman ben bile bilmem söyletmek istediğim şeyi. Ama benim görevim söyletmektir. Ona düşen de söylemek...

TUTUKLU: Böyle yapacağınıza delil bulun, ispat edin.

KOMİSER: Delil yoksa, ispat edemiyorsam ne olacak?

TUTUKLU: O zaman suçlu değil demektir o adam.

KOMİSER: Yağma yok!

TUTUKLU: Benim suçlu olduğuma inanıyor musunuz siz?

KOMİSER: İşte gene başladın, gördün mü? Bak bak bak... Nasıl karıştırıyorsun işi. *(Sesini değiştirerek)* Diyelim ki senin suçlu olduğuna inanmıyorum... Ne olacak? Buyurun efendim, evinize gidebilirsiniz mi diyeceğim sana? Benim için bir inanç konusu değildir bu, anlıyor musun? Sen öğretmensin... Bir öğrencini kaldırıyorsun, soruyorsun, bilmiyor. Ama "Efendim, ben çalıştım." diyor. Çalıştım dediği için inanıp geçirir misin?

TUTUKLU: Geçirmem.

KOMİSER: Güzel... Ne yaparsın? Bir daha sorarsın. Ta cevap alıncaya kadar...

TUTUKLU: Hayır öyle yapmam.

KOMİSER: Ne yaparsın?

TUTUKLU: Sorduğumu bilemezse bırakırım.

KOMİSER: Demek senin istediğin cevabı vermezse bırakırsın... Öyle değil mi?

TUTUKLU: Evet.

KOMİSER: İşte ben de öyle yapıyorum, benim istediğim cevabı bekliyorum senden, bu cevabı vermediğin için de burada bırakıyorum seni.

TUTUKLU: Benden istediğiniz cevap nedir?

KOMİSER: Bir daha mı söyliyeyim? Peki. Beyannameyi sen mi yazdın diye soruyorum. "Evet, ben yazdım!" de.

TUTUKLU: Ben yazmadım.

KOMİSER: Öyle ise kimin yazdığını söyle!

TUTUKLU: Bilmiyorum.

KOMİSER: Görüyor musun?

TUTUKLU: Ama sizin sorunuzun iki karşılığı var. Evet, ya da hayır. Oysa benim, öğrencilerime sorduğum soruların iki karşılığı yoktur, bir karşılığı vardır yalnız.

KOMİSER: Burada da öyle, benim sorduklarımın da ancak bir doğru karşılığı vardır.

TUTUKLU: Ama ben, öğrencilerime sorduğum soruların karşılıklarını bilirim. Oysa siz, benim vereceğim cevabın doğru olup olmadığını bilemezsiniz.

KOMİSER: Tamam. O beyannameyi ben yazmadım diyorsun. Demek ben bilemem bunun doğru olup olmadığını. İnanmak zorunda da değilim.

TUTUKLU: Ben yâzdım dersem inanacak mısınız?

KOMİSER: İnanacağım elbet. Kendi aleyhinde yalan söyliyecek değilsin ya!

TUTUKLU: Demek ben buraya, "O yazı benimdir." demek için getirildim.

KOMİSER: Ya ne sandın?

TUTUKLU: Gerçeği aramak için değil, öyle mi?

KOMİSER: Gerçeği aramakmış... Sen gerçeği bulmak için bana yardım ediyor musun?

TUTUKLU: Böyle bir yardım gelmez elimden.

KOMİSER: Benim de seni söyletmekten başka bir şey gelmez elimden.

TUTUKLU: Bilmediğim bir şeyi nasıl söyletebilirsiniz?

KOMİSER: Demek ikimiz de bilmiyoruz... Peki sorarım sana! Neden ikimizi karşı karşıya getirdiler?

TUTUKLU: Neden?

KOMİSER: Şunun için: Bu işin gerçeğini bulsak bulsak ikimiz buluruz.

TUTUKLU: İkimiz mi?

KOMİSER: İkimiz ya!.

TUTUKLU: Ama ben tutukluyum, siz değilsiniz.

KOMİSER: Seni tutuyoruz, çünkü tutmasak gideceksin. Oysa ben bir yere gitmiyorum bak! Üç yüz kırk beş gündür soruyorum sana, bıkmadan, yılmadan çalışıyorum. Sense susuyorsun. Susmak da bir çeşit kaçmak demektir. Kaçmak istiyeni tutarız elbet. *(Bıyık altından gülümseyerek)* Gerçeği bulmak için.

TUTUKLU: Siz gerçeği bulmuşsunuz.

KOMİSER: Nasıl?

TUTUKLU: Beyannameyi benim yazdığıma inanıyorsunuz. Sizin için gerçek bu.

KOMİSER: Dönüp dolaşıp ta başa geliyoruz. İşte okur yazar takımından yakınmam bunun için. Madem senden başka kimse yok elimizde, bize yardım et, itirafta bulun! Gönderelim dosyanı mahkemeye. Orada kozunu pay et! Sen mahkemelere inanmıyor musun?

TUTUKLU: Benim yerime siz gitseniz nasıl olur mahkemeye?

KOMİSER: Ben mi? *(Kahkahalarla güler.)* Ben mi gideyim senin yerine?

TUTUKLU: Öyle ya... Nasıl olsa biri lazım değil mi? Ha siz olmuşsunuz, ha ben! Ne değişir sanki?

KOMİSER: Gülerler adama!... O beyannameyi yazmak benim elimden gelseydi polis olur muydum? Yazar olurdum sözgelişi. *(Hafif hafif gülmeye devam eder, düşünür, başını iki yana sallar. Sonra Tutuklu'ya bakar.)*

KOMİSER: Güzel de yazmışsın.

TUTUKLU *(güler):* Öyle mi?

KOMİSER: Vallahi... Senin kadar mürekkep yalamadım ama, biraz anlarım gene de... Hem sana bir şey söyliyeyim mi? *(Durur, uzun uzun bakar Tutuklu'ya.)*

TUTUKLU: Ne diyecektiniz?

KOMİSER: O beyannamedeki düşünceleri beğenmiyor musun sen?

TUTUKLU: Suç mu öğretiyorsunuz şimdi de?

KOMİSER: Yok yok, samimi konuşuyoruz. Beğendim desen seni suçlamaya kalkacak değilim. Kalleşlik olur o. Üstelik istesem de yapamam, hiçbir işe yaramaz çünkü... Söylemedim dersin, çıkarsın işin içinden. Hem kimse inancından ötürü suçlanamaz ki...

TUTUKLU: Peki, o beyannameyi yazanı neden arıyorsunuz öyleyse? Öyle düşünmüş, öyle yazmış...

KOMİSER: Ha yaşa! Ben de bunu söylüyorum işte. Demin, bu işler bizim için bir inanç konusu değildir derken bunu anlatmak istemiştim. Yasalar o beyannamedeki düşünceleri suç sayıyorsa bana ne?

Bundan ben mi sorumlu olacağım? Senin yerinde olsam, "O yazı benimdir, inandığımı, düşündüğümü yazdım, kimse inancından, düşüncesinden ötürü suçlanamaz." diye savunurdum kendimi. Biz aracıyız, mahkeme değiliz. Yarın senin düşüncelerini tutan bir hükümet başa geçse, bu sefer ben ona aykırı düşünenleri, yazanları sorguya çekeceğim. İnanıp inanmamak değildir benim işim.

(Tutuklu gülümser.)

KOMİSER: Neden güldüğünü biliyorum. Küçümsüyorsun beni, düşüncelerle bir alış verişim olmadığı halde, düşünenleri kovaladığım için suçluyorsun... Peki ama, bu yüzden sorumlu tutulabilir miyim ben? Seni, mahkeme kararı olmadan bir yıldır tutuyoruz burada. Başka ülkelerde öyle değilmiş. Yasa bozuksa bundan benim kadar sen de sorumlusun.

TUTUKLU: Ben o sorumluluğa katılmak. istemiyorum.

KOMİSER: Peki, katılmak istemiyorsun da ne yapıyorsun? İsyan mı ediyorsun?

TUTUKLU *(soğukkanlı):* Evet, isyan ediyorum. İsterseniz yazın bu sözümü.

KOMİSER *(bağırmaya başlar):* Hayır, yazmıyacağım. O kadar budala değilim. Kolayca inkâr edeceğin sözler işime yaramaz benim. İsyan ediyorsan, acılarına da katlan ki benden bir farkın olsun!

TUTUKLU: Kötü yasaların uygulanmasına alet olmuyorum ya, bu yetmez mi?

KOMİSER: Bu senin kendi avuntun. Ya da kurnazlık, aldatmaca... Başka bir şey değil. Yargıç da benim gibi değil mi? Yargıç da senin düşüncende olabilir, ama buz gibi atar içeri seni.

TUTUKLU: Yanılıyorsunuz. Yargıç kimseyi zorlamaz, kimseye, "Senin düşüncen nedir?" diye de sormaz, soramaz. Siz beni yargıç karşısına suçu benimsemiş olarak yollamak istiyorsunuz.

KOMİSER: Git, inkâr et orda, beni zorla konuşturdular de.

TUTUKLU: Demek suçsuz bir insanın, suçsuz insanlar gibi yaşaması için, önce bir suçu üstüne alması gerekiyor, öyle mi? Bir yıl bir odaya kapatılacak, bilmem kaç yıl da mahkemeye gidip gelecek, sonunda temize çıkacak! Suçsuzluğun armağanı mı bu? Hem siz benden yalnız bir suçu üstüme almamı değil, başkalarını da ele vermemi istiyorsunuz. Ben mahkemede temize çıksam da, başkalarını felakete sürüklemiş olmanın azabından nasıl kurtulurum? Nasıl yaşarım o yüzle? Nasıl? *(Hafifçe heyecanlanmıştır.)*

KOMİSER: Sakin ol! Biraz sonra karınla karşılaşacaksın.

TUTUKLU *(ellerini yüzüne kapar, başını önüne eğer. Sonra ellerini açar, başını kaldırır, derin bir nefes bırakır):* Belki de siz haklısınız.

Bunlar beni kaç aydır hiç ilgilendirmiyor artık. İsyanım susmuştu, başka kaygulara kaptırmıştım kendimi. Bugün, sanki, yeniden çalışmaya başladı aklım, mantığım ayaklandı. Boşuna, hepsi boşuna...

KOMİSER *(dikkatli dikkatli ona bakmaktadır):* Su ister misin?

TUTUKLU: İstemem, teşekkür ederim.

KOMİSER *(cıgara paketini uzatır):* Cıgara?

TUTUKLU *(birden faltaşı gibi açılmış gözlerle Komiser'e bakar.)*

KOMİSER: Yak bir tane!

(Tutuklu, korka korka bir cıgara alır. Gözleri hep Komiserdedir. Komiser paketi cebine koyduktan sonra çakmağını çakar. Çakmak sol elindedir. Tutuklu, ağzına götürdüğü cıgarasını çakmağa uzatıp uzatmamakta tereddüt eder. Gözleri Komiserin sağ elindedir.)

KOMİSER *(bir an düşünür, sonra gülümser):* Anladım neden korktuğunu. *(Çakmağını biraz geri çeker.)* İlk geldiğin gün, tıpkı böyle, bir cıgara vermiştim sana, değil mi?

TUTUKLU: Evet.

KOMİSER: Tam yakarken de... *(Çakmağı uzatır, Tutuklu da korka korka başını uzatırken)* tokatı yapıştırmıştım... Böyle...

(Komiser, tokat vuracakmış gibi sağ elini gerer. Tutuklu geri sıçrar. Ama Komiser tokat vurmak niyetinde değildir. Geçmiş teki olayı anlatmak için böyle yapmıştır.)

KOMİSER: Yok canım... O zaman yabancı idik. Şimdi arkadaş sayılırız. Yak!

(Tutuklu cıgarasını yakar.)

KOMİSER: Sonradan pişman oldum. Keşke vurmasaydım dedim. *(Tutuklu'ya bakar.)* Kusura bakma, tanımıyordum seni.

TUTUKLU: Ben de unutmuştum, ama demin tıpkı o günkü gibi oldu. Ben gene böyle oturmuştum... *(Yavaş yavaş heyecanlanır.)* Siz gene böyle, tıpkı böyle yanıma geldiniz, cıgara paketini uzattınız... Buraya getirildiğim için korkuyordum... Cıgara uzatınca birden size ısınıverdim, bir sevinç kapladı içimi... Korkum geçti, beni dostça dinliyecektiniz, anlaşacaktık... Aldım cıgarayı... Çakmağı da uzattınız, tıpkı deminki gibi... Ben de uzandım... Şöyle... *{Başını uzatır.)* İşte o zaman siz...

KOMİSER: Vurdum, değil mi?

TUTUKLU *(şaşkın şaşkın Komiser'e bakar):* Evet...

(Bir susma)

TUTUKLU: Mahsus mu uzatmıştınız cıgara paketini? Vurmak için?

KOMİSER: Hayır.

TUTUKLU: Gerçekten cıgara vermek için mi?

KOMİSER: Evet.

TUTUKLU: Ya çakmağı? Çakmağı da gerçekten cıgaramı yakmak için mi uzatmıştınız?

KOMİSER: Evet.

TUTUKLU: Öyle ise...

KOMİSER *(dipte bir iskemleye oturur, dalgındır):* Neden vurdum... değil mi? *(Susma)*

KOMİSER: Ben seni konuşturacağıma, sen beni konuşturuyorsun. Öyle bir büyü var sende... İnsan senin karşında doğru olmak istiyor. *(Ayağa kalkar.)* Bak! Kimi zaman iyi olmayı yakıştıramıyorum kendime. İyi olursam, kendim olmaktan çıkacağım sanıyorum... O gün, biliyorsun, korkuyordun, ellerin titriyordu...

TUTUKLU: Unutmamışsınız.

KOMİSER *(duymazlıktan gelir):* Şuna bir cıgara vereyim dedim. Düşmanım değil ya... Buraya düşen binlerce kişiden biriydin... Cıgarayı verdim, alışkanlıkla çakmağı da uzattım... *(Yavas yavaş korkunçlaşır.)* Sen tam yakarken... birden beynimin içi karıştı... Sanki anamı öldürenin cıgarasını yakıyordum... Vurdum. *(Sakinleşir, sakin sakin Tutuklu'ya bakar. Sonra leblebi çanağını uzatır ona.)* Leblebi al!

TUTUKLU *(leblebi alır, elinde tutar)* Ben öyle sanmamıştım... Günlerce düşündüm bunu... Başka türlü yorumladım ben...

KOMİSER *(ilgilenir):* Nasıl?

TUTUKLU: Beni soğuk sudan sıcak suya, sıcak sudan soğuk suya sokmak için böyle yaptığınızı sandım. Çöktürmek istiyordunuz ruhumu.

KOMİSER *(bir süre daldıktan sonra):* Hakkın var... Onun için yapılır. Ama şunu da öğren öyleyse... O kadar hesaplı kitaplı olamıyor insan... Daha doğrusu başlangıçta o işi hesaplı kitaplı yaparken, git gide sinirler de araya karışmaya başlıyor... Hareke tinin adamı olup çıkıyorsun. Kızgınlık, hiç yoktan, gelip yerini alıyor. Kızmadan değil artık, kızarak... Ama böyle olması daha iyi... Başka türlü insanlığımı koruyamam.

(Susma)

KOMİSER *(kendi kendine):* Çöktürmek için... Çöktürmek için...*(Tutuklu'ya bakar.)* Ama sen çökmedin ki...

TUTUKLU: Öyle mi sanıyorsunuz? *(Elindeki iki leblebiyi ağzına atar.)*

KOMİSER: Ruhunu çökertebilseydim; bugüne kadar işimiz çoktan bitmiş olurdu. Oysa sen kaya gibi kaldın, söyletmek için bildiğim yollardan hiçbiri para etmedi. Nerdeyse umut kesmek üzereyim senden... Yenildiğimi anlıyorum yavaş yavaş...

TUTUKLU: Neden?

KOMİSER: Baksana... Arkadaş gibi oturmuş konuşuyoruz... Bir sorgucu için en kötü durum budur... İçini dökebiliyorsun bana, en kötüsü, ben de seni tatlı tatlı dinliyorum... *(Bir an durduktan sonra)* Hiç başıma gelmemişti böylesi. Sağlammışsın!

TUTUKLU: Ben de öyle sanırdım.

KOMİSER: Sanırdım ne demek? Şimdi öyle düşünmüyor musun?

TUTUKLU: Hayır. Ruhumun böylesine çökeceğini hiç ummazdım.

KOMİSER *(meraklı):* Nasıl yani?

TUTUKLU: Geçen günkü konuştuklarımızı düşünün bir...

KOMİSER: Karın mı?

TUTUKLU: Evet.

KOMİSER: Karını düşündüğünü söyledin geçen gün... Özlemişsin. Bunda ne var? Herkes özler karısını, bu durumda.

TUTUKLU: Benimki öyle değil.

KOMİSER *(çok ilgili):* Ya nasıl?

TUTUKLU *(biraz sustuktan sonra):* Benim ondan başka bir düşüncem yok.

KOMISER: Karınızı seviyorsunuz demek... Beğenilecek bir şey... Bak ben o kadar sevmem karımı... Neden dersen, kıskançtır çok. Bütün gün ne yapıyorum, ne ediyorum, hiç kuşkulanmaz da, eve gelirken komşunun penceresine bakmışım, kızılca kıyameti koparır... Burada bir kadın odacı vardı. Kadın dedimse, yetmişlik... İki büklüm bir şey... Onu bile kıskandı idi. İnan bana, uykumun arasında ihtilam olsam, çıngar çıkarır. Kiminleydin diye tutturur... Seninleydim derim yalandan, inanmaz... Yani ruhumuz anlaşmadı bizim. Sen başka, sen seviyorsun karını.

TUTUKLU: Belki... Ama ondan değil, onunla açıklanamaz bir durum bu.

KOMİSER: Anlamıyorum ne demek istediğini. Ruhundaki çöküntüyü söylüyorsun, ama demin maşallah ateş gibiydin... Lafıma laf yetiştirdin. Bir şey alamadım ağzından? Daha ne istiyorsun? Demek aklın başında.

TUTUKLU: O sözleri makine gibi söyledim. Ruhumun sağlamlığından değil. Daha doğrusu, ruhumla bir ilgisi yoktu o söylediklerimin.

KOMİSER: Ama kafan işliyordu.

TUTUKLU: Benim kafam değil ki artık o... Daha doğrusu uykuda gibiyim...

KOMİSER: Nasıl olur?

TUTUKLU: Olur. Lindberg, Avrupa uçuşunu yaparken uyumuş uçakta, uykusunda yönetmiş uçağını... Ben de onun gibiydim işte. Aklım başka yerde idi demin konuşurken...

KOMİSER: Karında mıydı?

TUTUKLU: Evet.

KOMİSER: İyi anlıyamıyorum;

TUTUKLU: Neden burada tutuluyorum? Nasıl çıkacağım? Sonra ne olacak? Bunların hiçbiri umurumda değil. Bana yüklemek istediğiniz suçu da üstüme alabilirim isterseniz.

KOMİSER *(şaşkın):* Öyle olsa nasıl tartışabildin benimle? Yoksa karın gelecek diye mi canlandın?

(Susma.)

KOMİSER *(tutuklu'nun yanına doğru yürür):* Sahi, sen kaç aydır arpacı kumrusu gibi düşünüyordun... Bugün yeniden konuşmaya başladın. Karın gelecek diye anlaşılan. Ha? Kendini topladın birden... Öyle mi?

TUTUKLU: Konuşurken aklım hep başka yerdeydi... Karım gelecek... Bu odada yalnız kalacağız... Sonra gidip kapıyı kitliyeceğim... *(Durur, Komiser'e bakar.)* Kitliyeceğim, değil mi?

KOMİSER: Elbet,., Sonra?

TUTUKLU: ...Geleceğim karımın yanına... Soyunacak... Göreceğim... *(Birden susar.)*

KOMİSER: Neden sustun?

TUTUKLU *(heyecanla):* Beni karım değil düşündüren, karımın dişiliği... Hep onu getiriyorum gözümün önüne...

KOMİSER *(çok ilgilidir, ama sezdirmemeye çalışır):* Sana başka bir kadın bulsaydık, kurtulmaz mıydın?

TUTUKLU: Kim bilir, belki de... Çünkü buraya getirildikten iki ay sonra, evet tam iki ay sonra, bir gece karımın yüzünü gözümün önüne getiremez oldum, hayalimde canlandıramadım bir türlü. Kafamı ne kadar yorduysam gelmedi yüzü bir türlü, gelmedi... Ama onu soyabiliyordum, çırılçıplak uzatıyordum yanıma... Başsız bir kadın gibiydi sanki...

KOMİSER *(çok ilgilidir):* Başka kadınlardan farkı kalmadı yani...

TUTUKLU: Hayır, hayır... Gene o, ama sadece dişiliği... Anlatabiliyor muyum?

KOMİSER: Evlenmeden önce, ya da evlendikten sonra başka bir kadınla düşüp kalktığın olmadı mı hiç?

TUTUKLU: Evlenmeden önce çok oldu. Evlendikten sonra yalnız bir defa...

KOMİSER: Onlardan birini düşünmedin mi hiç?

TUTUKLU: Düşünmez olur muyum? Ama hiçbiri, hiçbir türlü gözümün önüne gelmedi. Şöyle canlı olarak...

KOMİSER: Böylesi benim başıma gelseydi, karım inanmazdı... Bana bak, karın güzel mi?

TUTUKLU: Güzeldir.

KOMİSER: Çok mu güzel?

TUTUKLU: Bilmiyorum.

KOMİSER *(cinsel zevk alarak):* Etli mi?

TUTUKLU: Orta.

KOMİSER *(ısrar etmez):* Tanıdığın öteki kadınlar içinde karından güzeli yok muydu?

TUTUKLU: Olmaz olur mu?

KOMİSER: Demek güzellik de para etmiyor... İlle o...

TUTUKLU: İlle karım değil... Ama karım, cinsel ilişki biçimine girdi... Sanki yalnız onunla yatmışım, başka bir kadın tanımamışım. Beni yiyip bitiren bu yatma isteği hep onu getiriyor gözümün önüne... ve başsız.

KOMİSER *(bir şey anlamadan):* Başsız ha? *(Başsız bir ceset görmüş gibidir.)*

TUTUKLU: Evet.

KOMİSER: Sevgi değil demek istiyorsun, öyle mi?

TUTUKLU: Sevgi değil.

KOMİSER: Bir başka kadınla olmaz mı diyorsun?

TUTUKLU: Bilmiyorum. Gerçi beni saran duygu, soyut bir cinsel ilişki isteği, ama karımın dişiliği ile somutlaşıyor... Deli gibi merak ediyorum. Bundan ötürü de kızıyorum kendime. Yalnız kendime değil, ona da kızıyorum. Bu duygudan bir kurtulsam, ferahlıyacağım, kendimi bulacağım.

KOMİSER: Seninki düpedüz abazanlık.

(Bir susmadan sonra)

KOMİSER: Yalnız "başsız" ne demek, onu anlamadım. *(Tutuklu'ya bakar, Tutuklu dalgındır.)* Başsız deyince, hangisi olursa olsun, yeter ki bir

kadın olsun anlamı çıkıyor, ama o da değil diyorsun. İşte bundan sevmem okumuş yazmışları. Durup dururken bir güçlük çıkarırlar. *(Düşünür.)*

TUTUKLU *(birden ayağa kalkar):* Yalvarırım, doğrusunu söyleyin, bu iyiliği niçin yapıyorsunuz bana?

KOMİSER: İlgilendim seninle, ne saklıyayım, sevdim seni. Bir yıldır dayanıyorsun... Bir odada, tek başına, gece gündüz... Pek az gördüm senin gibisini... Elimizden çok insân geçer bizim... Senin gibi aylarca kapatılanlarda çeşitli tutkular belirir. Kimi içki diye kıvrım kıvrım kıvranır, kimi kadın diye kudurur, kimi de olmadık şeyler ister. Hiç unutmam, biri makyaj takımı istediydi.

TUTUKLU: Makyaj takımı mı?

KOMISER: Ya... Aktördü, sakal bıyık takıp kendi kendine oynayacakmış. Delirdi sandık önce. Sonra baktık ki, adam deli meli değil. Makyaj takımını vermezsek delirecek...

TUTUKLU: Verdiniz mi?

KOMİSER: Verdik.

TUTUKLU: Sonra ne oldu?

KOMİSER: Delirdi. Sakal bıyık takıp sorguya öyle çıkmaya başladı. Bir gün de bana, "Ben Dördüncü Henry'yim, sen beni sorguya çekemezsin," demesin mi? Vay kerata!

TUTUKLU: Şimdi nerede?

KOMİSER: Tımarhanede.

TUTUKLU: Herkesin istediğini verir misiniz?

KOMİSER: Yok canım... Alay mı ediyorsun? İstediğini verirsek belki söyler diye düşünürüz kimi zaman, veririz.

(Susma.)

TUTUKLU: Benim için de öyle mi düşünüyorsunuz?

KOMİSER: Hayır, senin için öyle düşünmedim. Senden ses seda çıkmayınca, merak ettim. Buraya düşüp de aklını bir şeye takmıyan olmaz. Nedir bunun tutkusu dedim kendi kendime.

TUTUKLU: Meslek icabı.

KOMİSER *(biraz tereddütten sonra):* E.. biraz da öyle... Ama sen anlatınca hem içim rahat etti, hem de acıdım sana.

TUTUKLU: Öyle mi? *(İnanmamıştır.)*

KOMİSER: Ne o? İnanmadın mı? Bizde âcıma duygusu yok mudur sanıyorsun? Buraya düşenlere hep düşman gibi mi bakarız biz?

TUTUKLU: Bilmem.

KOMİSER: Bilmiyorsun ya!.. Buraya düşenler içinde sevdiklerimiz de olur. Onların neden getirildikleri, işledikleri suçlar pek de ilgilendirmez bizi. Gerçi yorarsa, çok diretirse, kızdırır.

TUTUKLU: Benim gibi.

KOMİSER *(boş bulunur):* Evet... *(Gülümser.)* Ama nedense sana bir türlü kızâmıyorum. Merak ediyorum seni daha çok. İyi bir adamsın. Başına bir kaza gelmiş, siyasete sokmuşsun burnunu. *(Bir cıgara yakar.)* Sana ne birader! Dünyayı sen mi düzelteceksin? Senden başka yurtsever kalmadı mı? *(Durur.)* Neyse, orası beni ilgilendirmez. Ben kendi işime bakarım... Ne diyordum? Sevdiklerimiz de olur. Biz biraz da hastabakıcılara benzeriz. Hastahaneye her gün birtakım hasta gelir, her gün birtakım hasta taburcu olur. Hastabakıcılar da bu gelen giden insanlara bağlanırlar.

TUTUKLU *(soğukkanlı tavrını iyice takınmıştır):* İyilik ettikleri insanlara.

KOMİSER *(gene boş bulunur):* Evet... *(Durur, Tutuklu'ya bakar.)* Yutturuyorsun arada bir. Ben de boş bulunuyorum, evet diyorum.

TUTUKLU: Yanlış anladınız, sizi gafil avlamak değildi niyetim. Buraya gelenlere iyilik ettiğiniz kanısında mısınız gerçekten? Onu merak ettim.

KOMİSER: Vallahi o kadârını bilmem. İyilik ettiğimiz de vardır. Sen sanki dışarda Tanrının günü iyilik mi ediyorsun?

TUTUKLU *(soğuk):* Hiç olmazsa kötülük etmiyorum.

KOMİSER: Bir çocuğu sınıfta bıraktın diyelim, o çocuk kendisine kötülük edildiğini düşünmez mi?

TUTUKLU: Ama ben gerçekte iyilik etmişimdir.

KOMİSER: Kim bilir, belki bizimki de öyledir.

TUTUKLU: Bunu düşünebileceğinizi hiç aklıma getirmezdim.

KOMISER: Ben de getirmezdim. Konuşma sırasında dilimin ucuna geldi de söyledim. Senin işte bu halin hoşuma gidiyor. Hiç korkmadan vuruyorsun.

TUTUKLU: Ama siz, buna karşılık, gene de iyilik etmek istiyorsunuz bana, değil mi?

KOMİSER: Küstah değilsin de ondan. Yumuşak söylüyorsun söyliyeceğini. Yalanım yok, kimi de doğru söylediklerinin. Ben sanki âşık mıyım mesleğime? Oğlum var, koca delikanlı. Bu yıl liseyi bitiriyor. İlle polis olacağım diye tutturdu. Sivil polis olmak istiyormuş... Çok heyecanlı bir meslekmiş... Oğlum, dedim, sen filmlerden böyle

düşünüyorsun. Sinemadakine benzemez bu meslek, güçtür... *(Susma.)* Ama doğrusu, senin gibi olacağına benim gibi olsun, daha iyi. Aylığım yeni doksan oldu, doksandan emekliye ayrılırsam, ayda elime epey bir para geçer. İkramiye ile de bir ev aldım mı, yan gel keyfine bak... Ama ben Brezilya'ya gitmek istiyorum. Özel dedektiflik çok para getiriyormuş orda.

(Telefon çalar.)

KOMİSER *(telaşla telefona atılır):* Benim... Yakalandı mı? *tutuklu'ya, memnun) Yakalanmış...(Telefona) Asmak* mı istedi kendini?... Bıraksaydınız assaydı kerata... Nasıl olsa asılacak değil mi?... Hay Allah kahretsin... Peki peki. *(Telefonu kapar.) (Leblebi kâsesinden ağzına bir kaç tane leblebi atar. Ellerini oğuşturur. Güler. Sonra telefona sarılır.)*

KOMİSER: Alo... Beyefendi... Benim efendim... Evet, yakalandı efendim... Kendini asmak istemiş... Yo, yo... Merak etmeyin efendim... Sağdır... Başüstüne efendim. *(Telefonu kapar.)*

KOMİSER: Benim hesabım demek ki dokuz saat aksadı. Ne ise... Pek büyük bir fark sayılmaz. *(Ayağa kalkar.)* Bizim mesleğin de tatlı tarafları bunlardır işte. Hele cumartesiye rastladı mı, rahat bir tatil yaparsın... Yoksa burnundan getirirler adamın tatilini... *(Tutuklu'ya)* Senin işin de aksamıyacak demektir artık. Bak şimdi...

(Telefon çalar.)

KOMİSER *(hızla telefona atılır):* Alo... Buyurun efendim.. Benim efendim... *(Çekinerek Tutuklu'ya bakar. Çünkü telefondaki amir, öğretmenin durumunu sormaktadır.)* Daha bir şey yok efendim... Evet... Evet... Merak etmeyin... Yalnız iki gün efendim... yeter efendim... *(Telefonu kapar.)*

TUTUKLU *(ayağa kalkar, düşkünlük göstermeden yalvarır gibi):*Bana bir oyun oynamıyacaksınız, değil mi?

KOMİSER *(anlamamış gibi bakar):* Ne oyunu?

TUTUKLU: Karımı buraya getirmekle...

KOMİSER *(sert):* E..?

TUTUKLU: Ne bileyim... Aklım almıyor. Karım bu odaya gelecek, siz çıkacaksınız, bizi yalnız bırakacaksınız... İnanamıyorum.

KOMİSER *(ayağa kalkar):* Otur, otur.... Oturduğun yerde konuş. *(Serttir)* Karşımda ayağa kalkılmasından hoşlanmam. Şimdi söyle!

TUTUKLU *(sesi kısılmıştır):* Şey diyordum...

KOMİSER *(daha sert):* Ne diyordun?

TUTUKLU: Bana cesaret verdiğiniz için konuştum. Gidebilirim isterseniz...

KOMİSER *(bağırır):* Sen de çok laf ettin ha... Daha ne istiyorsun! Karını bu odaya alacağız, bırakacağız sizi baş başa...

TUTUKLU: Ama niçin?

KOMİSER *(bar bar bağırmaya başlar):* Niçinmiş? Niçin olacak be! Yatasın diye. Anlamadın mı?

TUTUKLU *(alçak sesle):* Burda onunla yalnız kalacağım, öyle mi?

KOMİSER *(aynı sesle):* Evet.

(Tutuklu çevresine bakar, bütün eşyayı gözden geçirir. Onunla beraber Komiser de eşyaya göz atar ve kanepenin üstünde durur.)

KOMİSER *(yumuşamıştır):* Kanepe işine yaramaz mı?

TUTUKLU: Yalnız kalacağız, öyle mi?

KOMİSER *(alaylı):* Yok, ben de yanınızda bulunacağım.

(Tutuklu, Komiser'e dik dik bakar.)

KOMİSER: Yalnız kalmaktan mı korkuyorsun yoksa?

(Tutuklu susar)

KOMİSER: Ben de bulunayım desem vazgeçer misin?

(Tutuklu, "vazgeçmem" anlamına başını kaldırır.)

KOMİSER: Utanmazsın benden yani...

(Tutuklu, "utanmam" anlamına başını kaldırır.)

KOMİSER *(gözlerini kısarak Tutuklu'ya bakar):* Bu tuhaf! *(Düşünür.)* Anlıyorum. *(Ciddileşir.)* Deyyusluk ettin mi hiç?

TUTUKLU: Etmedim.

KOMİSER: Kıskanç mıydın?

TUTUKLU: Evet.

KOMİSER: Şimdi?

TUTUKLU: Değilim.

KOMİSER *(gözlerini kısarak Tutuklu'ya bakar):* Ne bahasına olursa olsun diye düşünüyorsun, öyle mi? *(Boğazını gösterir.)* Burana geldi ha?

TUTUKLU: Evet.

KOMİSER: Anlıyorum. Çöküntü dediğin bu, değil mi?

TUTUKLU *(boynu bükük):* Evet.

KOMİSER *(dolaşır):* Demek iki ay sonra bir gece, karının yüzünü bulamaz oldun. O geceden sonra da bu tutku başladı sende... Ha?

TUTUKLU *('evet' anlamına başını sallar.)*

KOMİSER: Şimdi anlıyorum... *(Dolaşır.)* Şimdi anlıyorum... *(Durur, Tutuklu'ya bakar.)* Bu yüzden dayandın, bu yüzden konuşturamadım seni. Şimdi anlıyorum. Biz o beyanname işi üzerinde sorup dururken, senin aklın başka yerdeydi. İlgilenmiyordun bile sorduklarımla, robot gibi cevap veriyordun.

TUTUKLU (*'evet' anlamına başını sallar.)*

KOMİSER (*kendi kendine*): Vay kerata!.. (*Yüksek sesle*) Bunu hiç hesaba katmadım. Nerden bilirdim ki... Böylesi hiç başıma gelmedi. (*Kendi kendine*) Bir zırhın içine girmiş herif, ne dedikse tınmamış... Bak sen şu işe! (*Tutuklu'ya döner.*) Neden açığa vurdun bunu?

TUTUKLU: Saklasam ne olacaktı?

KOMİSER: İşini yürütür giderdin gene. Biz de boşuna uğraşır dururduk.

TUTUKLU: Şimdi ne değişecek sanki?

KOMİSER (*düşünür*): Zayıf yanını gösterdin bana.

TUTUKLU: Ne işinize yarar?

KOMİSER (*düşünceli*): Ne işimize yarar? (*Durur.*) Bilmem... (*Bulur.*) Ona göre sorarım.

TUTUKLU: Ha sormuşsunuz, ha sormamışsınız. Hepsi bir benim için.

KOMİSER: Vazgeçersem...

TUTUKLU: Sorgudan mı.

KOMİSER: Hayır. Karınla seni buluşturmaktan?

TUTUKLU: Bugünkü durumda kalırım.

KOMİSER (*afallamıştır*): Doğru ya... (*Bulmuş gibi*) Peki, karın gelip gittikten sonra ne olacak?

TUTUKLU: Orasını bilemem, şimdiden bir şey söyliyemem.

KOMİSER: Karını gördükten, onunla yattıktan sonra... seni sorguya çekersem... gene ilgisiz kalabilir misin?

TUTUKLU: Bilemem.

KOMİSER: Bir umut var mı?

TUTUKLU: Bunu benden mi öğrenmek istiyorsunuz?

KOMİSER (*onu duymamıştır bile, kendi kendine konuşur gibidir*): Bir tek umut da olsa, karınla buluşman gerek... değil mi? (*Bir süre dolaşarak düşünür. Sonra birden durur, gözlerini kısarak duvarlara bakar ve gök gürültüsüne benzer bir sesle*) Ulan bana baksana sen!

TUTUKLU (*ayağa kalkar*): Bir şey mi soracaksınız?

KOMİSER: Otur yerine... Oturduğun yerde cevap ver! (*Tutuklu oturur.*) Sen aklın sıra beni aldatmak mı istiyorsun?

TUTUKLU (*sakin*): Hayır.

KOMİSER (*bağırır*): Yalan söyleme! Beni aldatmak istiyorsun. Yok aklı karısının bilmem neresindeymiş de, yok bu yüzden dünya vız geliyormuş da, yok sorular bir kulağından girip bir kulağından çıkıyormuş da... Bunlar hepsi palavra palavra be! Düpedüz karını çekti için, bin dereden su getiriyorsun ki, vazgeçmiyeyim diye... (*Sakinleşir.*) Ben de aptal gibi inandım. Bak hele!

TUTUKLU: Vaz mı geçiyorsunuz?

KOMİSER (*bağırır*): Vazgeçiyorum.

TUTUKLU (*ayağa kalkar, soğukkanlıdır*): Öyleyse ben gideyim.

KOMİSER: Defol!

(Tutuklu kapıya doğru yürür.)

KOMİSER: Buraya bak!

(Tutuklu olduğu yerde durur.)

KOMİSER: Benim yüzüme bak diyorum sana!

(Tutuklu döner, Komiser'in yüzüne bakar, sakindir.)

KOMİSER: Otur yerine!

(Tutuklu gelir, eski yerine oturur. Susma. Komiser, elleri arkasında dolaşır.)

TUTUKLU: Sinirlendiniz.

KOMİSER (*yumuşamıştır*): Doğru, hem de yok yere.

TUTUKLU: Demek bana iyilik etmek değildi niyetiniz?

KOMİSER (*durur, ona bakar*): Ya ne idi?

TUTUKLU: İşte onu anlıyamıyorum bir türlü.

KOMİSER (*tutuklu'nun şüphelenmesini istememektedir. Bu yüzden de yumuşak davranmanın doğru olacağına karar verir*): Sizin gibilere iyilik de yaramaz.

(Komiser neye karar vereceğini şaşırmış durumdadır. Dolaşırken durup durup Tutuklu'ya bakar. Tutuklu da sakin bakışlarla onu izler.)

KOMİSER (*birden durur, kararı kesinmiş gibi*): Peki, madem kuşkulanıyorsun, dön odana. Senin için, senin gibi nankörün biri için bu ağır sorumluluğu yüklenecek degilim ya! (*Kesin*) Karını göremiyeceksin!

(Tutuklu sakin haliyle yerinden kalkar. Bu karardan ötürü gerçekten sarsılması gerekmekteyse de, Komiser'i sıkıştırdığını bildiği için kendi durumunu saglam görmektedir. Kapıya gider, açar, dışarda bekliyenler olduğunu seyirciye anlatacak gibi iki yanına bakar. Kapı kapanır.)

KOMİSER: Allah belanı versin, e mi?

(Yalnız kalan Komiser, gider, masasına oturur. Bir avuç leblebi atar ağzına, bir bardak da su içer. Alnını oğar, saate bakar, kendi saatiyle kontrol eder. Sonra monofonu açar.)

MONOFON: Buyurun efendim.

KOMİSER: Öğretmeni gözetlesinler kapıdan...

MONOFON: Başüstüne efendim.

KOMİSER: Dur be... Bitmedi daha...

MONOFON: Buyurun efendim.

KOMİSER: Üzüntülü mü, değil mi, ona baksınlar... Bana söyle....Bekliyorum.

MONOFON: Başüstüne efendim.

(Monofonu kapar. Yerinden kalkar. Cebinden iskambil kâğıtlarını çıkarır, elinde kâğıtları karıştırarak, sinirli sinirli, üç aşağı beş yukarı dolaşır. Kanepenin önüne gelir, durur. Uzun uzun bakar kanepeye. Eliyle kanepenin yaylarını yoklar.)

KOMİSER: *(Kâğıtları cebine yerleştirir. Hızla monofona gider):* Ben'im...

MONOFON: Buyurun efendim!

KOMİSER: Ne oldu? Neden haber vermiyorsunuz?

MONOFON: Bekliyorlarmış efendim.

KOMİSER: Bekliyorlar mı? Neyi bekliyorlar?

MONOFON: Üzülüp üzülmiyeceğini efendim.

KOMİSER: Anlamadım? Üzülüp üzülmiyeceğini mi? Çağırsana şu hayvanlardan birini bana...

MONOFON: Başüstüne efendim.

(Monofonu kapar. Leblebi yer, saate bakar. Burnunu karıştırır.)

(Monofon işareti)

KOMİSER: Ha, söyle...

MONOFON: Oturuyor efendim.

KOMİSER: Nasıl oturuyor yani?

MONOFON: Basbayağı oturuyor efendim.

KOMİSER: Düşünmüyor mu?

MONOFON: Anlıyamadık efendim.

KOMİSER: Düşünüyor mu, düşünmüyor mu, anlıyamaz mısın sen?

MONOFON: Anlarım efendim. KOMİSER: Getir onu buraya!

(Monofonu kapar. Yerinden kalkar. Dolaşırken ayağı iskemleye takılır. İskemleyi tekmeler. Sonra mendilini çıkarır, alnını siler. Kravatını düzeltir. Öksürür.)

(Kapı açılır, Tutuklu içeri girer.)

KOMİSER: Saat bir. Nerdeyse gelir seninki. Otur bekle burda!

TUTUKLU *(kazanmıştır):* Peki. *(Oturur.)*

KOMİSER *(dik dik Tutuklu'nun yüzüne bakar):* Biz mi yalvaracağız yani?

TUTUKLU: Öyle bir şey demedim ben.

KOMİSER: E.. Öyle ise, nedir bu yaptığın?

TUTUKLU: Odana git dediniz, gittim... Şimdi otur diyorsunuz, peki, oturup bekliyeceğim.

KOMİSER: Hay Allah, amma da tuhaf be! Sanki ben yatacakmışım!

TUTUKLU: İyilikten aşırı bir şey bu.

KOMİSER: Neden?

TUTUKLU: Zorluyorsunuz.

KOMİSER *(dişlerini gıcırdatır):* Kim zorluyor?

TUTUKLU: Siz zorluyorsunuz.

KOMİSER: Ulan, ille karınla yatacaksın diye ben mi zorluyorum seni?

TUTUKLU: Öyle demiyorsunuz ama...

KOMİSER: E...?

TUTUKLU: Aşağı yolladıktan sonra tekrar çağırınca...

KOMİSER: Fena mı ettim?

TUTUKLU: Anlıyamıyorum?

KOMİSER: Anlamıyacak bir şey yok bunda. Zorla mı istettik karını?

TUTUKLU: Hayır.

KOMİSER: Öyleyse?

TUTUKLU: Üstüme düşülünce tedirgin oldum.

KOMİSER: Bana bak, üstüne düşen filan yok senin, başladık bir işe, bitirelim bari diyoruz.

TUTUKLU: Hep iyilikten, değil mi?

KOMİSER: Peki, iyilik demiyelim... İşin aslını öğrenmek ister misin?

TUTUKLU: İsterim tabii.

KOMİSER: Dinle! Benim de cinsel duygularımı okşuyor bu iş, anlıyor musun?

TUTUKLU: Ne gibi?

KOMİSER: Öyle ya... Buraya gelecek...

TUTUKLU: Siz de yanımızda mı olacaksınız o zaman?

KOMİSER: Hayır, ben çıkacağım.

TUTUKLU: Dışarda mı bekliyeceksiniz?

KOMİSER: Hayır, başka bir odaya gideceğim. Daha bir diyeceğin var mı?

TUTUKLU: Demek gerçekten... olacak bu iş.

KOMİSER: Vallahi olacak... *(Kendini toplar, dişlerini gıcırdatır.)*

TUTUKLU: Bundan ne gibi bir yarar umuyorsunuz?

KOMİSER: Karın gittikten sonra anlatmaz mısın bana?

TUTUKLU: Neyi?

KOMİSER: Olanı biteni canım... Şu kanapenin üzerinde... Ha?

TUTUKLU *(önce kanapeye bakar, sonra):* Onun için mi bu kadar ısrar ediyorsunuz?

KOMİSER *(bağırır):* Israr ediyormuşum! Söylediği lafa bakın! Deli eder insanı be! Ne diye ısrar edeyim... Bana bir giren çıkan var mı? İster yat, ister yatma! Keraneci miyim, yoksa hara mı işletiyorum? *(Gözlerini kapar, sakinleşmeye çalışır.)* Fessupanallah!

TUTUKLU: Ben de anlamadım.

KOMISER: Ama demin yalvarıyordun. Yapmayın, beni yıkmayın diyordun.

TUTUKLU: Uzadıkça kuşkulanıyorum, bir şey gelecek başıma diye korkuyorum. Onun için inanmıyayım, olmıyacak diyeyim, daha iyi.

KOMİSER: Yok yok, ateşin azaldı senin.

TUTUKLU: Keşke azalsa... *(Dalar.)*

KOMİSER: Yoksa hevesin mi geçti? *(Tutuklu cevap vermez.)* Hele hele... Vardır senin gibiler. Coşar coşar coçar, sonra bakarsın, balon gibi sönmüş... Çocuğun da olmadığına göre var sende bir iş. Lafı ile geçinmek istiyorsun belki de...

TUTUKLU *(kendi aleminde):* Nasıl isterseniz öyle düşünün.

KOMİSER: Kadını da izzet ikram çağırdık...

TUTUKLU: Nerdeyse kendimi kaybedeceğim...

KOMİSER: Neden o? İstersen bekletmiyelim, gitsin.

TUTUKLU *(deli gibi yerinden kalkar):* Alay mı ediyorsunuz? Eziyet bu... Gerçekten olacakmış gibi yapıyorsunuz, sonra da güçlükler çıkarıyorsunuz... *(Yerine oturur, oturduğu yerde sallanır.)*

KOMİSER: Ne oluyor?

TUTUKLU: Dayanamıyacağım bu eziyete.

KOMİSER *(umutlu):* Nasıl dayanamıyacaksın yani? Söyliyecek misin her şeyi?

TUTUKLU: Ne söylemesi canım... Sizin de aklınız fikriniz hep o işte. Başım dönüyor...

KOMİSER *(yerinden firlar):* Bırakma kendini!.

(Tutuklu, sallanır sallanır, bir yanına düşer. Komiser onun yanına koşar, kaldırır onu, dik oturtur, yüzüne hafif şamarlar âtar. Tutuklu kendine gelir.)

KOMİSER: Ne oldu yahu?

TUTUKLU: Bilmem, başım döndü birden.

KOMİSER: Bir de karın gelmezse ne yaparız? Tut kendini! Sonra onun yanında da bayılırsın, yazık olur, her şey güme gider.

TUTUKLU: Beklemekten benimki... Bekle bekle bekle, dengem bozuldu.

KOMİSER: Ben bekletmiyorum ki... Aşağı tembih ettim, gelirse haber verin bana dedim. *(Masasına doğru giderken)* Sorarız şimdi... Bir kadın için kaybetme kendini, erkekliğe yakışmaz... *(Manyetolu telefonu açar.)* Alo... *(Telefona vurur.)* Tam da bozulacak zamanı buldu... Alo... Beklemeyi ver bana... Alo... Bekleme mi? Baksana bana... Geldiler mi öğretmenin evinden?... E.. neden haber vermediniz bana?... Anlamadım? Sadece beklesin mi dedim?.. O kadar mı?.. Ha, demek haber verin demedim... Sen de kendinden akıl edemezsin, onu bilirim... Peki, beklesin, sakın bırakmayın... *(Telefonu kapar.)* Gelmiş, bekliyormuş... Gördün mü? Aldatma maldatma yok ortada işte.

TUTUKLU *(oturduğu yerde gerinir):* Açılamıyorum bir türlü.

KOMİSER *(yerinden kalkar):* Benim yanımda gerinmeye başlama hemen... Bekle biraz, açılırsın elbet.

TUTUKLU: Hemen gelecek mi?

KOMİSER: Sabret biraz daha.

TUTUKLU *(sesi kısıktır):* Bekliyemiyeceğim diyorum, ne olursunuz!

KOMİSER: Bir yıl nasıl bekledin?

TUTUKLU *(ayağa kalkar):* Yapmayın, artık dayanamıyacağım.

KOMİSER: Otur otur, ayakta konuşulmasını sevmem karşımda.

TUTUKLU *(oturur, bir süre susmadan sonra):* Artık sırası geldi mi?

KOMİSER: Neyin?

KOMİSER: Saklamayın, ne olacağını biliyorum.

KOMİSER: Anlamadım.

TUTUKLU: Bu iyiliğinize karşılık bana hangi kâğıdı imzalatmak istiyorsunuz?

KOMİSER *(gülümsiyerek onun yanına gelir):* Sen söyle!

TUTUKLU: Ben ne bileyim?

KOMİSER: İki şık var: Beyannameyi ya sen üzerine alacaksın, ya da yazanları söyliyeceksin... Hangisini beğendin?

TUTUKLU: Tabii birincisini, o daha güzel...

KOMİSER: Demek sen üzerine alıyorsun?

TUTUKLU: Evet, ama çabuk olun...

KOMİSER *(masasına doğru yürürken):* Sen merak etme!

TUTUKLU *(sabırsızlıkla yerinden kalkar):* Çok sürer mi?

KOMİSER: İki satır canım...*(Kalemi eline alır, bir kâğıdın üstüne yazmaya başlar.)*

KOMİSER: Yazarken okuyayım da dinle...

TUTUKLU: Evet evet... Hem yazın, hem okuyun... En iyisi bu.

KOMİSER *(okur):* Posta ile dağıtılan beyannameleri... *(Tutuklu'ya)* Oldu mu?

TUTUKLU: Oldu ya, daha iyisi can sağlığı...

KOMİSER: Posta ile dagı..tı..lan...

TUTUKLU: Onu yazmamış mıydınız?

KOMİSER *(Tutuklu'ya):* Demin yazmadan söylemiştim, şimdi yazıyorum... tı..lan... *Tutuklu'ya)* değil mi?

TUTUKLU: Güzel güzel...

KOMİSER: Be..yan..na..me..le..ri... *(Tutuklu'ya)* Doğru mu?

TUTUKLU: Çok doğru... Tamam... Yalnız rica edeceğim, biraz daha çabuk yazsanız..

KOMİSER: ..le..ri... Ben... Yaz..dım...

TUTUKLU: Tamam... Verin imza edeyim.

KOMİSER: Dur canım, o kadar acele etme! Daha var... Ve... ben... da..gıt..

TUTUKLU: ..tım...

KOMİSER: Ne?

TUTUKLU: Tım dedim. Da..ğıt..tım...

KOMİSER *(Komiser ona dikkatli dikkatli bakar):* Başka bir bildiğin, söyliyeceğin?

TUTUKLU: Başka ne olsun? Yetmez mi bu kadar?

KOMİSER: Peki... Gel buraya...

(Tutuklu, nerdeyse hoplaya zıplaya yerinden kalkıp masanın yanına gider. Komiserin kendisine uzattığı kâğıdı imzalar.)

KOMİSER: Güle oynaya değil mi!

TUTUKLU *(imzasını atar):* Oldu mu?

KOMİSER *(çok sakindir):* Oldu ya... Ne kolaymış değil mi?

TUTUKLU: Vallahi öyle. *(Komiserin yüzüne bakar.)* Şimdi...

KOMİSER *(anlamazlıktan gelir):* Başka itirafların da var mı?

TUTUKLU: Hayır o değil de...

KOMİSER *(başını kaldırıp ona bakar):* Ne?

TUTUKLU: Karım aşağıda bekliyor... İşimiz bittiğine göre...

KOMİSER *(hatırlamış gibi yapar):* Ha... öyle ya... tamam... Yalnız bir işimiz kaldı... Oku bunu! İmzaladığın kâğıdı okumak istemez misin?

TUTUKLU: Hay hay... *(Kâğıdı Komiser'in elinden alır, okumaya başlar.)* "Karşındaki enayi mi?" *(Tutuklu şaşkın şaşkın Komiser'in yüzüne bakar.)* Bunu mu yazdınız demin? *(Komiser başı ile "evet" işareti yapar.)* Nerde öteki? *(Komiser yüzü ile "Bilmiyorum" işareti yapar.)* İtiraf ettim, suçu işlediğimi söyledim, imza da attım... *(Söylediklerinin saçma olduğunu anlayıp susar.)*

KOMİSER *(tutuklu'nun elindeki kâğıdı alıp yırtar):* Çocukluk ediyorsun.

TUTUKLU *(çok şaşırmıştır):* Ne var bunda? Size yanlış bir şey mi söyledim?

KOMİSER: Bu söylediğin kadarı ile suçu üzerine almış olur musun?

TUTUKLU: Yetmediyse daha yazın?

KOMİSER: Ne yazayım?

TUTUKLU: Ne isterseniz yazın, ben imza ederim.

KOMİSER: Demek karına bir önce kavuşmak için ne yazsam imzalayacaksın?

TUTUKLU: Karşılığında istediğiniz bu değil miydi? Siz istemeden ben söyledim.

KOMİSER: Bu kadar konuşma boşa gitti desene... İnandıramadım seni.

TUTUKLU: İnanmak üzereyken o telefon geldi.

KOMİSER: Hangi telefon?

TUTUKLU: Demin bir üstünüz telefon etmedi mi size?

KOMİSER: Evet... Şu kendini asmak istiyen herif için... Yakalandı mı diye sordu?

TUTUKLU: Hayır, hayır... O değil... Ondan sonra biri daha telefon etti.

KOMİSER *(hatırlamaz görünür):* Kimdi o?

TUTUKLU: Siz daha iyi bilirsiniz... Üstlerinizden biri idi o da.

KOMİSER: Ha, anladım... Ama ondan sana ne?

TUTUKLU: Beni sordu size. Belki her gün soruyordu. Bugün de sordu. İstemezdiniz o sırada burada bulunmamı... Bunun için de kapalı konuştunuz. Ama sizce kapalı olan o sözler bence çok açıktı. Telefondaki üstünüz size, "Konuştu mu?" diye sordu benim için, siz de, "Daha bir şey yok." dediniz. Doğru değil mi?

KOMİSER *(gülümsiyerek):* Sonra?

TUTUKLU: Sonra da, "Daha ne kadar bekliyeceğim?" demiş olmalı ki, siz, "Merak etmeyin efendim" dediniz, "Bana yalnız iki gün verin, yeter." *(Komiser'in yüzüne bakar.)* Böyle değil mi?

KOMİSER *(gülmiye başlar):* Biz de bu işlere yalnız bizim aklımız erer sanırdık. Aldanmışız desene... *(Yarı ciddi.)* Sen bu mesleğe girsen çok ilerlersin oğlum!

TUTUKLU: Yanlış mı yorumlamışım.

KOMİSER: Yanlış değil, eksik.

TUTUKLU: Eksiğini de siz düzeltin.

KOMİSER *(ciddi):* Doğrusunu öğrenmek istiyor musun?

TUTUKLU: İstiyorum.

KOMISER: Moralin bozulmasın diye söylemek istememiştim.

TUTUKLU: Moralimin bozulmamasını ne zamandan beri istiyorsunuz?

KOMİSER: Dinle öyleyse... Üç yüz kırk beş gündür buradasın. İnat ettin, konuşmadın, ya da aklım karına taktın, sustun. Böylece de biz

görevimizi yapamamış olduk. Gerçi seni istediğimiz kadar tutabiliriz burda, kimse bir şey diyemez. Ama üstler, bu gibi işlerde titizlik gösteriyorlar. Dedikodudan korkuyorlar. Sözde ötekini berikini içeri atıp keyfimiz oluncaya kadar tutuyormuşuz. Yetkimizi kötüye kullanıyormuşuz... Ayrıca mesleğin haysiyeti de söz konusu... Beceriksizmişiz filan... *(Cebinden iskambil kâğıtlarını çıkarır, karıştırmaya başlar.)* Bu yüzden tutukluluk uzadı mı, yukardakiler huysuzlanıyorlar. *(Kâgıt karıtırmayı bırakır, Tutuklu'ya bakar.)* Seni merkezden istediler. *(Bu sözünün etkisini araştırır.)*

TUTUKLU: Merkezden mi? *(Bir şey anlamamıştır.)*

KOMİSER: Evet... Burada konuşmıyanlar, orada bülbüle dönerler. Biz onların yanında çok nazik kalırız. *(Kâgıtları karıştırır.)* Anladın mı?

TUTUKLU: Benim için hava hoş. Ha orası, ha burası.

KOMİSER: Orasını biliyor musun?

TUTUKLU: Bilmiyorum. Bilsem de ne çıkar...

KOMİSER: Öyle deme... Mumla ararsın burayı.

TUTUKLU: Demek, konuşacaksan burada konuş, demek istiyorsunuz bana?.. Anlıyorum. Başarısızlığa uğramış olmak hoşunuza gitmiyor. Gitmez elbet... Sicilinize kötü not düşerler.

KOMİSER: Hayır, öyle değil.

TUTUKLU: İki gün mühlet istemeniz, bu iki gün içinde beni konuşturabileceğiniz inancına dayanıyor, değil mi? Son kozunuzu oynıyacaksınız.

KOMİSER: Ne imiş son kozum? *(Belli belirsiz heyecanlanmıştır.)*

TUTUKLU: Bilmiyorum, merak ediyorum.

KOMİSER *(iskambilleri cebine koyar):* Seni bu sabah istediler... Gönderseydik...

TUTUKLU: Karımla buluşamıyacaktım...

KOMİSER: Buluşamıyacaktın ya... Aylardan beri kurduğun tasarı yıkılıp gidecekti. Sen de beraber... Anlıyor musun? *(Tutuklu önüne bakar.)* Salı gününden beri karına nasıl hazırlandığını biliyorum. Gerilmiş bir tel gibiyim dememiş miydin? Tam buluşacağın gün.. düşün!.. tam buluşacağın gün, hadi bakalım öteye deseydik, ne olurdun? Kavrayabiliyor musun?

TUTUKLU *(kendi kendine):* İki gün... Bugün ve yarın...

KOMİSER: Yarına boş ver, yalnız bugün... Bugün!..

TUTUKLU *(bildiğini okur):* Bugün karımla buluşurum, yarın da... (Komiser'e bakar.) yarın da belki itiraf ederim. Son kozunuz bu değil mi?

KOMİSER: Öyle olsaydı şimdi sıkıştırırdım seni... Karın aşağıdayken...

(Susma.)

TUTUKLU: Demek yenilgiyi kabul ediyorsunuz?

KOMİSER *(düşünceli):* Evet.

TUTUKLU: Yenildiğinize göre de... son bir iyilik... Öyle mi?

KOMİSER *(arkasını döner):* Başka ne olabilir?

TUTUKLU *(onun yanına gider, yüzüne bakar):* Teşekkür ederim.

KOMİSER *(aklındakileri gizlemek istiyormuşcasına gülümser):* Bir şey değil.

TUTUKLU: Yarın buradan gidiyor muyum?

KOMİSER: Evet.

TUTUKLU: Orada karımı hiç göremem, öyle mi?

(Komiser, "göremezsin" anlamına başını kaldırır.)

TUTUKLU: Demek yalnız bugün... *(Kendi kendine)* BUGÜN!

(Komiser, masasına gider, birtakım kâğıtları çekmecesine koyup kilitler. Masanın bir gözünden tabancasını alıp iç cebine koyar. Duvar saatine bakar, cep saatini kontrol eder. Ağzına birkaç leblebi atar.)

KOMİSER: Ben gidiyorum.

TUTUKLU (*dalgınlığından uyanır*): Gidiyor musunuz?

KOMİSER: Şu yakalanan herifi de bir göreyim... Bizim işlerimizin sonu gelmez. Sen yalnız kendini düşünürsün, o yalnız kendini düşünür, bense hepinizle uğraşırım. Hadi Allahaısmarladık!

TUTUKLU: Ben kalıyor muyum burda?

KOMİSER: Kalıyorsun ya...

TUTUKLU: Burada bekliyeceğim, öyle mi?

KOMİSER: Evet.

TUTUKLU: Kapıda kimse olacak mı?

KOMİSER: Koridorda dolaşırlar.

TUTUKLU: Kapıyı kilitleyecek miyim?

KOMİSER (*hafifçe güler*): Kitle!

TUTUKLU: Dışardakiler

KOMİSER: Ben tembih ederim.

(Komiser, kapıya doğru yürür.)

TUTUKLU: Ne kadar müsaade ediyorsunuz?

KOMİSER (*durur, düşünür. Sonra başını Tutuklu'ya çevirir)*: Yarım saat... Yetmez mi? (*Güler.*)

TUTUKLU: Teşekkür ederim.

KOMİSER: Haydi Allahaısmarladık... Talihin açık olsun!

(Kapıyı açar, oradakileri bir baş işareti ile koridorun alt başına çağırır. Son bir defa Tutuklu'ya bakar.)

KOMİSER: Telefon çalarsa açmazsın. *(Kapıyı çeker, gider.)*

ÜÇÜNCÜ SAHNE

Tutuklu, Yalnız

(Tutuklu, bir süre olduğu yerde kalır. Derin derin nefes alıp vermektedir. Gözleri kapıdadır. Bir süre böyle durduktan sonra, sıkıntıdan gerinir. Sinirli sinirli dolaşmaya başlar. Kanepenin karşısındaki bir iskemleye oturur. Gözlerini kanepeye diker. Sonra yerinden kalkar, kapıya gider, kulağını kapıya verip dışarıyı dinler. Saate bakar. Bu sırada telefon çalar. Tutuklu sıçrar. Telefona bakar. Telefon üç defa çalıp susar. Tutuklu sahnenin önüne gelir, arkasını seyircilere, yüzünü kapıya döner. Bakar. Öyle kalır.)

Tutuklu - Kız

(Kapı açılır. Kız girer. Yirmi yaşlarındadır. Güzel bir kızdır. Yüzünde merak, acıma ve keder vardır. İçeri girer girmez olduğu yerde kalır. Kapı dışardan kapatılmıştır. Tutuklu'nun büyük bir şaşkınlığa uğradığı omuzlarının hareketinden ve kollarını bitkince bırakışından anlaşılır. Bir süre bakışma.)

KIZ: Enişte!

(Kız koşarak eniştesinin boynuna atılır.)

KIZ: Enişteciğim!

(Kız ağlar. Tutuklu, heykel gibi kalmıştır.)

KIZ (*başını kaldırır, eniştesine bakar, gözleri yaş içindedir):* Ablam hastalandı, ben geldim.

BİRİNCİ SAHNE

(Komiserin odası. Perde açıldığında Kız ile Tutuklu, birinci perde kapandığı andaki durumlarındadırlar. Kız, yaşlı gözlerle baktığı eniştesinden kollarını yavaş yavaş çeker ve biraz geriler. Ablasının yerine kendisinin gelmesinden eniştesinin hayal kırıklığına uğradığını sezmiştir. Ama görüştürdükleri için eniştesinin kurtulacağı umuduna kapıldığı da yüzünden okunur.)

TUTUKLU: Hastalandı mı?

(Bitkin bir halde söylenen bu sözün, birinci perdenin sonunda Kız'ın söylediği son söze karşılık olduğu unutulmazsa, en uygun vurgu kolayca bulunur. Oyuncular, perdenin kapandığını düşünmemelidirler.)

KIZ: Evet. Görüştüreceklerini bilseydi gelirdi, hasta hasta. *(Eniştesini gösterdikleri için memnundur. Bu memnuniyetini belli edercesine gülümser.)* Çok şükür, Allah bugünü gösterdi!

TUTUKLU *(bitkinlik havasından kurtulmamıştır daha):* Mektubumu almadı mı?

KIZ: Aldık. Ama görüştüreceklerini yazmıyordunuz.

TUTUKLU: Muhakkak gel dedim o mektupta... Bundan bir şeyanlamadı mı?

KIZ: Parasız kaldığınızı sandı ablam... *(Sıkılır.)* Aksi gibi... evde de hiç para kalmamıştı... Bugün getirebildim... Çamaşırları da... Aşağı bıraktım. *(Eniştesini iyilikle süzer.)* İyi gördüm sizi.

TUTUKLU *(aklı başka yerdedir. Bir cıgara yakar):* İyiyim, iyiyim... Hasta demek!

KIZ: Hasta. Sizi gördüğümü söyleyince çok üzülecek... *(Eniştesine dikkatli dikkatli bakar, kuşkulanmıştır.)* Ablamı beklerken.. beni görünce... *(Tutuklu da durur, Kız'a bakar.)* canınız sıkıldı galiba enişte... Değil mi?

TUTUKLU *(yürür, sinirli):* Hayır, hayır...

KIZ: Bir koşu gitsem, çağırsam ablamı.

TUTUKLU: Yok, yok... O kadar vaktimiz yok.

KIZ: Yarın gelsin öyleyse.

TUTUKLU *(durur, kendi kendine):* Evet yarın...

KIZ: Değil mi? Artık görüştürdüklerine göre...

TUTUKLU *(dalgın)* Evet, evet...

KIZ: Yarın gelsin mi, enişte?

TUTUKLU *(kendine gelir):* Hayır, hayır! Hastalığı ne?

KIZ: Midesi tuttu... Dün gece hiç uyumadı.

TUTUKLU *(dalgın):* Ben de uyumadım... Hem dört gecedir uyumuyorum ben.

KIZ: Hasta mıydınız enişte?

TUTUKLU: Hayır... Demek midesi ha? *(İçine düştüğü sıkıntıdan kurtulmak istercesine)* Bir türlü atlatamadı o hastalığı. *(Durur, Kız'a bakar.)* Evlendiğimiz gece de tutmuştu mide ağrısı. Ne yapacağımı şaşırmıştım. *(Gülümser gibidir. Sonra ciddileşir.)* İlaç almadı mı?

KIZ: Bakmıyor kendisine. Hele siz gideli beri, büsbütün bıraktı kendini. İlaç filan da almıyor.

TUTUKLU *(ellerini uğuşturur):* Sinirlenmek iyi gelmez ona... Sinirlenince ayrı yapışır. *(Durur)* Bir şeye mi sinirlendi?

KIZ *(tereddüt eder):* Hayır, ama... Ev sahibi ile konuşmuştu dün...

TUTUKLU: Ne konuşmuş?

KIZ: Anlatmadı bana.

TUTUKLU *(o zamana kadar konuşmalarında, sıkıntı, üzüntü, aklının başka yerde oluşu yüzünden, bütün çabalarına rağmen, dalgın ve içine kapanıktır. İlk defa o durumdan çıkar ve hemen sonra gene kendi dünyasına döner):* Kirayı veremediniz mi yoksa?

KIZ *(sıkıntılı):* Biraz gecikmiştik.

TUTUKLU *(deminki gerçek ilgisi bitiverir):* Ben bir yıldır kurtuldum o sıkıntılardan... Hepsi ablanın üstüne kaldı şimdi. *(Cıgarasını söndürür.)* Zavallıcık! Evliliğimiz boyunca bir gün bile oh demedi. Ama şikâyet de etmedi hiç, katlandı oturdu... *(Kız'a bakar.)* Otursana! Ayakta durma! *(Duvar saatine bakar.)* Epey vaktimiz var daha... Hastalandı demek!

KIZ *(iskemleye oturur):* Hastalandı. Sen git dedi bana. Görüştüreceklerini bilmiyorduk ki... Aşağıdaki memurlar bekleyin deyince çok şaşırdım. Görüştüreceklerini hiç ummuyordum. Ablam çok sevinecek.

TUTUKLU *(onun söylediklerini dinlememiştir. Biraz neşeli):* Evlendiğimiz gün... Hatırlıyor musun? Evlendirme dairesinde sizlere Allahaısmarladık deyip ayrılmıştık ya... Doğru eve geldik. Yalnız kalınca ikimizi de bir şaşkınlıktır aldı. Hem sabırsızdık, hem nazik olmaya dikkat ediyorduk. Birdenbire mi, yavaş yavaş mı? Anlıyor musun? *(Kız şaşırır. Tutuklu değişir.)* Sonra komşular geldi... Bir karı koca... Ablanı gelin elbisesi ile görmek istemişler... Onlar gittikten sonra gene yalnız kaldık. Her şeyi, bütün ayrıntılariyle hatırlıyorum... Bütün vücudunu santim santim getirebiliyorum

gözümün önüne... *(Bacağının iç tarafını gösterir.)* Şurasında bir beni vardı, öptüm o beni... *(Kız önüne bakar. Tutuklu derin bir nefes verir, durur, sonra ciddileşerek)* Gece deniz kıyısındaki lokantaya gitmeyi kararlaştırmıştık... *(Kız'ın hâlâ başı öndedir.)* Dinle burasını! *(Kız başını kaldırır.)* Benim yanımda tam elli lira vardı... Ama ne neşeliydik, sorma! Gece de çok güzeldi, pırıl pırıl bir ay çıkmıştı, deniz ışık içindeydi... İçtik, dans ettik, yemek yedik. Hesap tam kırk sekiz lira tuttu. Cebimde iki lira ile sokağa çıktık. Otomobil tutamazdık o para ile.. Ama ne güldüktü! O yolu yürüyerek geldik eve, kolkola. *(Gözlerinin içi parlıyarak)* Soyundu ablan... Bütün bütün soyundu yani.. Yattık... *(Kız gene başını önüne eğer. Tutuklu ciddileşir.)* Ne ise... Ertesi sabah... Bak dinle bunu! *(Kız başını kaldırır.)* Ertesi sabah erken erken kapı çalındı. Ben açtım. Bir varil gaz ısmarlamıştık bir gün önce, onu getirmişler... Parasını istediler. Öğleden sonra getiririm dedim, savdım adamları... *(Kederli)* Diyeceğim, öyle başladı, öyle gitti...

KIZ: Ablam bir gün bile şikâyet etmemiştir enişte... Ağzından böyle bir şey duymadım hiç.

TUTUKLU *(bıkmıştır bu konudan):* Bilirim, bilirim.

KIZ: Sizi seviyordu.

TUTUKLU: Seviyordu, seviyordu.

KIZ *(pot kırmış korkusu içinde):* Gene de sever...

TUTUKLU *(düşünceli)* Evet... Ama gün geçtikçe, nasıl söyliyeyim, o büyü bozuldu yavaş yavaş... Sevginin yerini arkadaşlık mı aldı ne?

KIZ: Öyle olması iyi değil mi?

TUTUKLU *(biraz tabiileşmiştir):* İyi kötü, orası başka... Ama bizim durumumuzda olanlar için kaçınılmaz birşey bu... Bütün sıkıntılarıma ortak oldu. Ben de istiyorum bunu ondan. Bir güçlükle karşılaşsam onun yanına koşuyordum, onun desteğini arıyordum. Onun yüreklendirmesi ile her güçlüğe katlanıyordum, ya da yeniyordum o güçlüğü. Ama bir gün... nasıl anlatsam... şiirini yitiriverdi bu ortaklık, bir iş ortaklığı oldu.

KIZ: Mutsuzluğa uğradığınızı söylemezsiniz herhalde. Herkes sizin evliliğinizi örnek evlilik diye gösteriyor.

TUTUKLU *(sinirli):* Doğrudur. Mutsuzluğa uğradığımı söylemek değil niyetim. Ama sevişenlerin birbirlerini desteklemelerinde, yüreklendirmelerinde, bir iş başarmaktan, maddi güçlükleri yenmekten çok, o güçlükleri bir an önce görmezlikten gelmek çabası vardır. Sevilmeyi gündelik kaygulardan kurtarma çabasıdır bu, yoksa gerçek bir işbirliği değil. Anlıyor musun?

KIZ: Sizinki?..

TUTUKLU: Bizimki gerçek bir işbirliği oldu. *(Susma.) (Tutuklu birden bağırır gibi)* Konuş,,konuş! Durma, boyuna konuş!..

KIZ *(şaşırmıştır):* Şey diyecektim ben de... Ablam o kadar derin düşünmez. Ben de olsam düşünmezdim. Demek kadınlar erkeklerden başka türlü düşünüyorlar bu işte.

TUTUKLU: Ablan böyle düşünmemiş de olsa, sadece benim böyle düşünmemin sıkıntısı ikimize de yüklenmez mi? *(Sinirli)* Umutsuzluğa kapılıyordum onun yanında, anlıyor musun? Onunla yeterince kaynaşamadığımı düşünüp kendimi suçluyordum. Yan yana yaşadığım insana gitgide yabancılaşıyordum. Bu da beni umutsuzlaştırıyordu. *(Derin bir nefes bırakır, sakinleşmiştir.)* Burada bütün bu sıkıntılardan kurtuldum. Artık ablanı düşünürken bir umutsuzluk karışmıyor duygularımın arasına. Nasıl söyliyeyim, ablan tam ablan şimdi. Tam kendi, her şeyi ile ve katışıksız... *(Gözleri dalar.)* Böylesi en güzeli! KIZ *(belli belirsiz gülümsiyerek):* İyi anlıyabildimse.. buraya girdikten sonra ablamı daha çok sevdiğinizi söytüyorsunuz..'. değil mi?

TUTUKLU *(kızgın):* Sen beni aptal yerine mi koyuyorsun? Hani biraz daha çabalasan, ayrılık sevişme ateşini körükler diyeceksin, beni romantik bir âşık rolüne sokup, kepaze edeceksin... Ne ilgisi var benim söylediklerimin senin söylediklerinle. Aklını kullansana biraz! Gereksiz bir yükten kurtuldum, diyorum, anlamıyor musun?

KIZ *(alınmıştır):* Ablam size yük olmazdı enişte, sizi bir gün bile üzmemiştir.

TUTUKLU *(kısık bir sesle, ama bağırır gibi):* Anladım, anladım, kes, uzatma! *(Kız'ı yatıştırmak istercesine)* Belki içeri girmek sinirlerimi bozdu, kuruntulara düştüm, birtakım üzüntülere kapıldım... Bunları sana anlatmak biraz güç.

KIZ *(durumu takdir etmiştir, yumuşar):* Artık sonu gelmiştir inşallah!

TUTUKLU *(gözlerini kapar, açar):* Kendimi tutayım diyorum ama, tutamıyorum. Gene yanlış anladın. Dinle bak! Bir kadını hiçbir zaman anlıyamıyacağımı düşünmüşümdür çoğun. Nereye kadâr bilirmisin Benim duyduğum bu sesi o duyamaz. Benim görmediğim bir rengi o görür.. Buraya kadar. Kuşla balık arasındaki ayrım gibi. İşte içerdekilerle dışardakiler arasında da böyle bir uçurum varmış meğer. Onu bugün anladım. Ne kadar ezbere yaşıyorsunuz dışarda biliyor musun? Hiçbir şeyin gerçeğini, şöyle ucundan olsun, göremiyorsunuz.

KIZ: Yalnız başınıza kalınca sıkıldınız...

TUTUKLU: Yo, yo, geçti, hepsi geçti artık. İlk aylar gerçi sıkıntılı oldu, ama şimdi düze çıktım.

KIZ *(iyiye yorar):* Oh oh... Ablam duyunca uçacak sevincinden. Hele bir eve gelin, görürsünüz, her şey nasıl düzelir.

(Susma. Tutuklu duvar saatinin önüne dikilir. Saate bakar.)

KIZ *(iyi bir cevap bekliyerek):* Yakın mı?

TUTUKLU *(döner):* Ne?

KIZ: Çıkmanız yakın mı? diye soruyorum. Bugün görüştürdüler diye.. umutlandım da...

TUTUKLU: Buradaki işimiz bitti.

KIZ: Çok şükür!

TUTUKLU: Yarın gidiyorum.

KIZ: Nereye?

TUTUKLU: Merkeze.

KIZ: Merkez neresi?

TUTUKLU: Bilmiyorum.

(Tutuklu dolaşır. Uzunca bir susma.)

TUTUKLU *(birden Kız'ın önünde durur):* Sana bir şey söyliyeceğim.

KIZ: Buyurun enişte.

TUTUKLU: Şu enişte lafını kaldır Önce.

KIZ: Peki enişte... *(gülmiye başlar.)* Alışmıçım. *(Eniştesinin konuşmasını bekler.)*

TUTUKLU *(anlamsız, Kız'ın yüzüne bakar):* Sende ablanın resmi var mı?

KIZ: Bu muydu söyliyeceğiniz?

TUTUKLU: Sen başka bir şey mi sandın? Ne sandın?

KIZ *(sıkıntılı):* Hayır, başka bir şey filan sanmadım. Ablamın resmi yok yanımda da... Üzüldüm buna.

TUTUKLU: Bende de yok.

KIZ: Getirsin mi?

TUTUKLU: Ne,reye getirecek? *(Kızın yüzüne bakar.)* Ablan sana benzer mi?

KIZ *(şaşkın):* Benzer biraz.

TUTUKLU *(Kız'ı uzun uzun süzer):* Biraz, öyle mi?

KIZ *(korkmuş):* Bilmem ki...

TUTUKLU: Ayağa kalk bakayım! *(Kız ayağa kalkar. Tutuklu onun etrafında dolaşır.)* Vücut yapısı tıpkı. Otur! *(Kız oturur.)* Ama yüzünüz benziyor mu? Onu bilmiyorum.

KIZ: Kardeş kardeşe benzemez olur mu?

TUTUKLU *(kendine acındırarak):* Yüzünü bulamıyorum ablanın. Aylardır gözümün önüne getiremiyorum bir türlü. Buraya girdikten iki ay sonra oldu bu. Bir gece düşünürken düşünürken ablanın yüzü siliniverdi. Yorgunluğuma verdim, aldırmadım. Ertesi sabah uyanır uyanmaz resmini çıkardım bavuldan, baktım, tanıyamadım. Resim de hiç yardım etmedi banâ. Kafamdaki kadınla hiçbir ilgisi kalmamıştı resmin. O zaman kızdım, parçaladım resmi. Karanlık bir odaya sıkışmış eşek arısı gibi vın vın vın arayıp duruyorum yüzünü. Demin burda beklerken.. en çok onun için merak ediyordum. Sanki ilk defa görecektim ablanın yüzünü... Sen girince, bir an, demek böyleymiş dedim kendi kendime. Bir an sonra tanıdım seni.

(Susma. Tutuklu dolaşır. Kız, pek de belli etmeden onu inceler.)

TUTUKLU: Nane, limon kaynatmadınız mı?

KIZ: Hayır, kıvrandı durdu.

TUTUKLU: Cezve de delinmişti. İkilik cezve... Yenisini aldınız mı?

KIZ: Bilmiyorum enişte.

TUTUKLU: Kedi nasıl?

KIZ *(gülerek):* Doğurdu.

TUTUKLU: Doğurdu ha! Kısır sanırdık biz onu.

KIZ: Üç yavrusu var, üçü de kapkara.

TUTUKLU *(yüzü birdenbire değişir):* İçeri alındıktan on beş gün sonraydı... Bir gece, nöbetçiye seslendim, aptesthaneye gitmek için... Kaç gündür tutmuştum kendimi... Aptesthaneler çok pis çünkü. Ama o gece dayanamadım artık, gittim. Nöbetçi kapıda bekliyordu beni... Aptesthaneye girdim, muslukta bir kedi... Yalaktan su içiyordu. Ben içeri girince başını kaldırdı, yüzüme baktı. Öyle bir baktı ki... ağlamaya başladım. *(Susar.)* Çamaşır makinesinin taksidi bitti mi?

KIZ *(ağladığını belli etmemeye çalışır):* Bitti tabii.. bitmiştir.

(Susma. Tutuklu kendisini toplar, gülümser, sonra Kız'ı süzer bir süre.)

TUTUKLU: Bunu da anlatacak mısın ablana?

KIZ: Bugün gelseydi sizden dinlemiyecek miydi?

TUTUKLU: Benden dinliyeceği başka şeyler de olacaktı onun.

KIZ: Bana söylemez misiniz?

TUTUKLU: Aracı ile anlatılamayacak şeyler... Şimdi ne desem boş... Hiçbir işe yaramaz.

KIZ: Ah, keşke gelseydi... Başbaşa konuşabilecekmişiniz... Yanımıza bir nöbetçi bile koymadılar.

TUTUKLU: Hıı?...

KIZ: Tamamiyle yalnız bıraktılar.

TUTUKLU: Hıı...

(Susma.)

KIZ: Sizden sorup öğrenmek istediğim bir çok şey var, ama laf ordan oraya gidiyor. Geldiğimden beri doğru dürüst bir şey konuşamadık. Size dair ne öğrendim? Ablam sorarsa ona ne anlatacağım? Hemen hemen hiç. Yarın gidiyorum dediniz. Nereye gideceğinizi bilmiyorsunuz, öyle mi? Biz nereden öğreneceğiz?

TUTUKLU: Öğrenirsiniz.

KIZ: Bugün görüştüreceklerini biliyordunuz da ablama niçin açık açık yazmadınız?

TUTUKLU: Bütün bunları öğrenmek istiyor musun?

KIZ: Elbette... Ablama anlatmak için.

TUTUKLU: Bilmiyorum... Ablana anlatacak mısın?

KIZ: Neden? Neden anlatmıyayım?

TUTUKLU: Şimdi öğreneceksin. Dinle öyleyse!.. *(Masayı işaret eder.)* Başkomiser, Salı günü çağırttı beni, sorgu için değil dedi. Oturttu, cıgara verdi, halimi hatırımı sordu.

KIZ: Ne iyi! Demek, anladılar suçsuz olduğunuzu?

TUTUKLU: Sen benim suçsuz olduğuma inanıyor musun?

KIZ: Elbette.

TUTUKLU: Ama onlar inanmıyorlar.

KIZ:. İnanmıyorlar da...

TUTUKLU: Neden bana iyi davrandı, halimi hatırımı sordu diyeceksin, değil mi?

KIZ: Evet.

TUTUKLU: İş başka, insanlık başka.

KIZ: İyi bir adam öyleyse.

TUTUKLU: İyilikle bir ilgisi yok bunun.

KIZ: Nasıl olur?

TUTUKLU: Ben de anlamadım nasıl olduğunu.

KIZ: Ne dedi size?

TUTUKLU: Bu kadar aydır en çok neyin özlemini duyduğumu sordu.

KIZ: Dostça, degil mi?

TUTUKLU: Evet. Ben de, karımı özlediğimi söyledim. *(Kız'ın yüzüne dikkatli dikkatli bakar.)*

KIZ: *(utancını saklamağa çalışarak):* Tabii, değil mi!

TUTUKLU: O da söz verdi, Cumartesi günü gelsin, sizi benim odamda, bu odada görüştürürüm dedi.

KIZ: Çok yazık olmuş...

TUTUKLU: Ama mektuba bunu yazamazdım.

KIZ: Neden enişte?

TUTUKLU: Çünkü bunu gizli tutmamı söyledi Başkomiser, kendiliğinden karar vermiş.. izin almadan.

KIZ: Gizli olarak, öyle mi?

TUTUKLU: Evet.

KIZ: Bugünün önemini şimdi daha iyi anlıyorum. Ablamın hastalanması çok aksi oldu. Gelseydi yalnız bırakacaklardı sizi. *(Birden kızarır, önüne bakar.)*

TUTUKLU: Anladın mı?

(Kız başı önünde, başını sallar.)

TUTUKLU: Kaldır başını!

(Kız başını kaldırır.)

TUTUKLU: Anladın mı?

(Kız evet anlamına başını sallar.)

TUTUKLU: Hayır, anlamadın daha. Yüzüme bak da dinle! Salı gecesinden beri, hep bugünü, ablanı göreceğim günü bekliyerek uyku bile uyumadım. Sinirlerim gerildikçe gerildi. *(Bir an)* Onunla yatacaktım bugün, burada yatacaktım.

(Kız başını önüne eğer.)

TUTUKLU: Bu istek, başka kaygılarımın hiçbirine başkaldırma fırsatı vermeden aylardır beni kendine köle etti. *(Konuştukça coşar.)* Yediğim yemekte, içtiğim suda onu görüyordum. Sadece dişi olarak, anlıyor musun, bütün öteki ilişkilerinden, görevlerin den, sıfatlarından sıyrılmış, tastamam bir kadın, canlı, güçlü değişen ve değiştiren bir kadın. *(Sesini yükseltir.)* Bugün onu bekliyordum, onu istiyordum. Gelseydi elime geçen bir fırsat kullanmış olmayacaktım, şimdi de bir fırsat kaçırdım diye üzülmüyorum, burasını iyi anla, senden rica ediyorum, iyi anla burasını Benliğimin yok olup

olmaması işi bu. Niçin yürüyorum, niçin cıgara içiyorum, niçin dönüp pencereye gidiyorum, niçin susuyorum, niçin konuşuyorum, niçin dayanıyorum.. bilmiyorum, hiç bilmiyorum. Bende güç olarak ne varsa, hepsi bir kadının, benim düşündüğüm, kafamın içindeki bütün yeri kaplayan, yüzünü yitirdiğim bir kadının dişiliğine bağlanmış, onu bekler durumda iken ve buna beş gündür inanmışken *(Bağırır.)* Gelmiyor! Anladın mı şimdi?

(Tutuklu, komiserin masasına gider, masanın üstündeki leblebi kâsesinden birkaç leblebi alır, sonra kâseyi Kız'a uzatır.)

TUTUKLU: Leblebi al!

KIZ *(ağlamaktadır. Elini uzatır, birkaç leblebi alır.):* Teşekkür ederim.

TUTUKLU *(leblebileri ağzına atar):* Bir şey değil.

(Tutuklu, elindeki kâseyi Komiser'in masasına bırakır. Bu sırada Kız iskemleden kalkar, gözleri yaşlıdır, leblebiler elinde kalmıştır.)

KIZ *(heyecanlıdır):* Benimki büyük bir talihsizlik! İstemeden düştüğüm şu duruma bakın! Sizden afdilesem.. bir suç işlemedim ki, af dileyim. Özür dilesem.. bir yanlışlık yapmadım ki... Ama burada bulunmam gene de büyük bir suç, büyük bir yanlışlık, enişte.

TUTUKLU (*soğukkanlı*): Otur, otur! (*Pencereye doğru gider.*)

KIZ (*onun arkasından gider*): Bana başka söyleyeceğiniz var mı?

TUTUKU (*Kız'a arkası dönüktür*): Otur, otur!

(Kız çaresiz döner. Bu sefer iskemleye değil, kanepeye oturur, başını önüne eğer, bekler. Tutuklu pencereden dönünce Kız'ı kanepede oturur görür. Uzun uzun bakar ona. Heyecanlanmıştır.)

TUTUKLU: Gitmek mi istiyorsun?

KIZ: Sizi daha fazla üzmemek için... Müsaade ederseniz!

TUTUKLU (*duvar saatine bakar*): Yarım saat demişti.

KIZ: Komiser mi?

TUTUKLU (*başı ile evet işareti yapar*): Daha var vaktimiz.

KIZ (*sıkıntılı durumdan kurtulmak istercesine*): Altmışbeş lira getirdim. Çamaşırlarınız da yıkandı, ütülendi. Kitap getirmedim. Kitaba müsaade etmiyorlardı.

TUTUKLU *(ağır ağır onun önüne gelir, durur*): Üzülecek bir şey yok. Ablan hastalandı, sen geldin.

KIZ (*sıkıntı içinde):* Mide ağrısı tuttu... Tutunca...

TUTUKLU: Sen geldin.

KIZ (*korkak*): Evet.

TUTUKLU (*dik dik bakarak*): Öyleyse?

KIZ: Enişte*!*

(Telefon çalar. İkisi de telefona bakarlar. Telefon bir daha, bir daha, üç defa çaldıktan sonra durur.)

KIZ (*ayağa kalkar*): Vakit gelmiştir, ben gideyim.

TUTUKLU: Otur, otur! (*Kız'ın tereddüt ettiğini görünce daha kesin konuşur.)* Otur diyorum sana! (*Kız, istemeden oturur, korku içindedir.*) Ablan gelseydi bu kanepede oturacaktı.

KIZ: Belki de...

TUTUKLU: Belki de değil, muhakkak. Üstelik de gitmek için senin gibi acele etmiyecekti.

KIZ: Etmezdi...

TUTUKLU: Sen niye acele ediyorsun?

KIZ: Ablam hasta da...

(Bakışırlar.)

TUTUKLU: Korkuyor musun?

KIZ (*gülümsemeye çalışır*): Niye korkayım?

(Tutuklu hızla kapıya gider, kapıyı kilitler. Sonra döner Kız'a bakar. Kız ayağa kalkmıştır.)

TUTUKLU: Soyun!

KIZ: Enişte!

TUTUKLU (*ağır ağır yürüyerek*): Öf... Bırak şu enişte lafını.. Soyun!

KIZ: Delirdiniz mi?

TUTUKLU: Çok az vaktimiz kaldı.

KIZ: Kendinize gelin!

TUTUKLU (*durur, başını yumruklar*): Ah, şu dışardakiler! Demek hiçbirinde akıl yok bunların, aklın şu kadarı yok. Yapmacık bir düzenin içinde kuklalar gibi oynayıp duruyorlar. (*Kız'a*) Aptallığı bırâk şimdi, hadi!

KIZ: Benden ne istiyorsunuz?

TUTUKLU: Anlamazlıktan geleceksin de ne olacak sanki? Lafı uzatmaktan, vakit kaybından başka neye yarar bu? Seninle yatmak istiyorum. Bağırayım mı? (*Bağırır.*) Seninle yatmak istiyorum... (*Sakin.*) Anladın mı şimdi?

(Kapı tokmağı oynar. İkisi de bunu görür ve kapıya bakarlar.)

KIZ: Ben gidiyorum.

(Kız, eniştesinin yanından hızla geçerek kapıya yönelir. Fakat tutuklu onu kolundan yakalar ve savurarak kanepeden yana fırlatır. Kız, kanepenin üstüne düşer. Etekleri açılır.)

TUTUKLU: Bir yere gidemezsin.

KIZ: (*eteklerini toplar*): Enişte, kendinize gelin!

TUTUKLU (*pişmandır*): Zorbalıktan nefret ederim. Affedersin! (*Tutuklu alnını, ensesini uğuşturur, dolaşır, Kız'la hiç ilgilen. mez görünür. Kız bunun geçici bir kriz olduğu umuduna kapılmış, işlerin düzeleceğini bekliyerek Tutuklu'yu gözleri ile izlemektedir.)*

KIZ (*şefkatli*): Bir kriz geçirdiniz. Olmamış sayalım bunu. İkimizin arasında kalsın. Zaten ikimizin arasında geçti. Ortada affedilecek bir olay da yok bence. İçinde bulunduğunuz durumu göz önünde tutarak, size karşı anlayışlı olmam gerekiyor. Olanı biteni hatırlamıyacağız bile, görürsünüz. (*Durur, Tutuklu'ya bakar, daha şefkatli*) Üzülmeyin artık, bitti, geçti.

TUTUKLU (bir iskemleye çöker): Daha konuş, daha konuş...Demek şefkate de ihtiyacım varmış!

KIZ (*yerinden kalkar, yeni davranışı ile başarıya erdiği düşüncesindedir. Tutuklu'nun yanına gider, fakat ona fazlaca sokulmaktan sakınır*): Aylarca yoksun kaldınız şefkatten, yalnızlık sizi yedi bitirdi. Bunda anlamıyacak ne var enişte! Kimse ile görüştürülmediniz...

TUTUKLU *(kendinden geçer gibi):* Ne güzel, ne güzel!

KIZ: Kendinizi dinlediniz, hayal gücünüzü yordunuz, sinirleriniz yıprandı.

TUTUKLU: Bu ses beni iyileştiriyor.

KIZ: Bütün yakınlarınızdan uzakta.

TUTUKLU: Saçlarımı okşayarak söyle bunları, hadi!

KIZ *(korka korka yaklaşır, Tutuklu'nun saçlarını okşamaya başlar):* Yuvanızdan uzakta...

TUTUKLU: Yuvayı karıştırmadan... Rica ederim.

KIZ: Sevdiğiniz karınızdan uzakta...

TUTUKLU: Peki peki, devam...

KIZ: Buradan çıkacağınız günü bekliyerek, dayanılmaz bir sabırdan sonra, artık yorgun düştünüz.

TUTUKLU *(Kız'ın ellerini tutar, öper):* Teşekkür ederim, çok teşekkür ederim.

KIZ: Sizi anlıyabildimse, hele teselli edebildimse ne mutlu bana!

TUTUKLU *(başını kaldırır):* Beni anlaman pek de gerekli değil, bana yararlı olman gerekli.

KIZ *(şefkatle):* Yararlı olabildim mi size?

TUTUKLU *(Kız'ın ellerini yeniden öper):* Daha başlangıçtayız. *(Yumuşak, tatlı bir sesle)* Soyun artık.

KIZ *(geri çekilir):* Gene mi?

TUTUKLU: Başka ne yapabiliriz! Bak, zorbalık etmiyorum, anlayışına güveniyorum senin. İkimizi buraya niçin kapadılar, biliyor musun? Burada, şu kanepenin üstünde yatalım diye. Bu kolaylığı gösteriyorlar, kapıyı çekip gidiyorlar, başbaşa bırakıyorlar... Biz hâlâ saçma sapan konuşmalarla vakit geçiriyoruz.

KIZ *(konuşmak için gerekli cesareti bulmuştur artık, mantık gücünü kullanarak):* Yanılıyorsunuz. Size o kolaylığı benimle değil, ablamla yalnız kalmanız için gösterdiler.

TUTUKLU *(sıkıntılı):* Onlar için ha ablan olmuş, ha sen olmuşsun, hepsi birdir.

KIZ: Kime mektup yazmanızı söylediydi Komiser?

TUTUKLU: Ablana.

KIZ: Gördünüz mü?

TUTUKLU: Bütün sıkıntımın seni görmemekten geldiğini söylemiş olsaydım, sana mektup yazdıracaktı.

KIZ: Kiminle olursa olsun, yeter ki bir kadın olsun diye mi düşündünüz?

TUTUKLU *(gülümser):* Öyle düşündük.

KIZ: Daha önce söyleselerdi inanmazdım.

TUTUKLU: Ben de inanmadım.

KIZ: Öyleyse ablamın yerine benim gelişim sizi pek de şaşırtmamıştır?

TUTUKLU: Yo.. şaşırdım, şaşırdım ama, şimdiki durumum hiç de ondan aşağı kalmıyor.

KIZ: Anlamadım? TUTUKLU: Öyle ya... Ablan olsaydı burada, o da böyle senin gibi lafı uzatsaydı aptallık olmaz mıydı? Söyle!

KIZ: Ablam olsaydı lafı uzatmâzdı. *(Utanır.)* Yani öyle sanıyorum.

TUTUKLU: Neden uzatmazdı bakayım, onu da söyle!

KIZ: Bunları benimle konuşmanız biraz anormal olmuyor mu?

TUTUKLU: Ah bu sizin normallik hastalığınız! Dışardakilerin hepsinde bu hastalık var, artık biliyorum. İçeri girdikten sonra anladım.

İçerdeyken, aklımdan geçenleri bir bir tartıyordum, bunları dışarda anormal sayarlar diye düşünüyordum.

KIZ: Bir kızın, eniştesi ile bunları konuşması normal mi sizce?

TUTUKLU: Ne imiş söylemiye utandığın? Ablam burada olsaydı lafı uzatmazdı dedin. Ben de bunun nedenini sordum senden. Utanıyor musun söylemiye?

KIZ *(konuşmaktan başka çare kalmadığını anlamıştır):* Ablam karınız sizin.

TUTUKLU: Benimle yatması da görevi, değil mi?

KIZ: Belki de isteği.

TUTUKLU: Ablan bu isteği, benim karım olduğu için mi duyar demek istiyorsun?

KIZ: Evet.

TUTUKLU: Aklın yatıyor mu bu sözün doğruluğuna? Bir kadına yatmak isteği duyuran, bir adamın karısı olmak sıfatı mıdır?

KIZ: Hayır, alışması.

TUTUKLU: Demek sen, alışmadığın için böyle bir istek duymuyorsun?

KIZ: Beni bırakın, rica ederim.

TUTUKLU *(alay ederek):* Kocaları alıştırmasa, kadınlar böyle bir istek duymayacaklar... Ne tuhaf! Sorabilir miyim küçük hanım, bir alışkanlık kazanmak için mi evleneceksiniz?

KIZ: Bir adamın karısı ile yalnız kalması, başka bir kadınla yalnız kalmasına benzetilemez, benim söylediğim buydu... Oysa siz dolambaçlı yollardan gidiyorsunuz.

TUTUKLU: Dolambaçlı yollardan giden kim? Sen misin, yoksa ben miyim? Anlıyalım şunu. Bugün ben ablanla yatacaktım, her şey buna göre hazırlanmıştı, ablan hastalanınca sen geldin. Bu kadar basit bir iş bu!

KIZ: Böyle bir durumla karşılaşacağımı bilseydim, gelir miydim sanıyorsunuz?

TUTUKLU: Düşünmeden konuşuyorsun, dilinin ucuna geleni söylüyorsun. Çünkü gerçeklerden korkuyorsun. Bütün hayatın boyunca gerçek dışı yaşamışın, onunla bir yerde karşılaşınca kaçacak delik arıyorsun... *(Bağırır.)* Bütün işiniz gizlenmek, saklanmak sizin.

KIZ: Siz diye, kimi söylemek istiyorsunuz?

TUTUKLU: Dışardakileri.

KIZ: Demek sizce, gerçeğe varmak için tutuklu olmak, bir yıl bir odaya kapatılmak, kimseleri görmemek gerekiyor, öyle mi?

TUTUKLU: Evet, çünkü başkalarının gereksiz baskısından kurtuluyor kişi, özgür düşünmeye başlıyor.

KIZ: Delice deseniz daha yerinde olurdu.

TUTUKLU: İstersen. öyle olsun. Ama sen, uslusun da bundan ne çıkıyor sanki? Hep gelenekler, görenekler içinde kıvranıp durmaktan başka, ha?

KIZ: Ben kendimin ne olduğunu araştırmam, araştırmak gereğini duymam. Bir arada yaşıyan insanlar vardır, ben de onlardan biriyim. Yalnız olmaktan korkarım.

TUTUKLU *(gider, Komiser'in masasına arkasını ve ellerini dayar).* Otur, otur! Ayakta konuşma!

KIZ: Gitmeye kalkarsam gene zorbalık yapacak mısınız?

TUTUKLU: Hayır. KIZ: Öyleyse gidiyorum, Allahaısmarladık!

(Kız kapıya doğru yürür. Tutuklu ona bakmaz, olduğu yerde kalır.)

TUTUKLU *(Kız tam kapıya yaklaşırken):* Kapının kitli olduğunu unutma!

KIZ: Hani zorbalık yapmıyacaktınız? *(Susma.)* Vururum, dışardan açarlar.

TUTUKLU: Emir aldılar.

KIZ: Açmamak için mi?

TUTUKLU: Evet.

KIZ: Polisle işbirliği mi yaptınız?

TUTUKLU: Evet, karımı zorla burada tutmak için.

KIZ: Ben sizin karınız değilim. Kapıyı açmazsanız bağırırım.

TUTUKLU: Bağır istersen. *(Soğukkanlıdır.)*

(Kız bağırmaz, şaşırır, kala kalır, ne yapacağını bilemez.)

TUTUKLU: Otur, otur! Ayakta durma!

KIZ *(bir iskemleye çöker):* Sizden korktuğumu sanmayın!

TUTUKLU: Korkulacak bir yanım yok benim. Bir yıldır içeri tıkılmış zavallı biriyim ben.

KIZ: Şimdi de acındırma yolunu mu tuttunuz?

TUTUKLU: Benimle konuşmaktan kaçınmanın gereksizliğini anlatmak istiyorum.

KIZ: Sizinle konuşmaktan kaçınmıyorum ki...

TUTUKLU: Öyleyse vakit dolmadan niye çıkıp gitmek istedin?

KIZ: Beni hapsetmenize isyan ettim.

TUTUKLU *(gelir, onun karşısında durur):* Yarım saat dolunca kapıyı vururlar, açarım, gidersin.

KIZ *(duvar saatine bakar):* Yazık ettiniz!.. Bu zamanı daha iyi geçirebilirdik.

TUTUKLU: Ben de öyle düşünüyorum. Hâlâ da umut kesmiş değilim.

KIZ *(Tutuklu'nun ne demek istediğini anlar, anlamazlıktan gelir):* Öyleyse oturun, siz de şöyle, tatlı tatlı konuşalım. Bu lafı bırakın artık.

TUTUKLU: *(Komiser'in masasına geçer, oturur):* Bu zamanı daha güzel geçirebilirdik, ama fırsat kaçmış değildir daha. Haklı olduğuma inandıracağım seni.

KIZ *(gülümser):* Demek inandırma yolu ile, öyle mi?

TUTUKLU: Zorbalıktan nefret ederim. Düşüncenin gücü zorbalık gibi haysiyet kırıcı değildir. Çünkü düşünce, bir tek insanın değil, bütün insanlığın malıdır. İnsanlar arasındaki birliğe, ortaklığa düşünce yolundan varılacağına inanmak, bundan ötürü hiç de yanlış olmaz. Yeter ki, bu gücü kullanırken bencilliğe düşülmesin, kişisel çıkarlar ardında koşulmasın. Bencillik, kişisel çıkarlar ardında yürütülen düşünceye ben düşünce diyemem. Saf düşüncenin özü, bütün insanlığı kavrayıcıdır.

KIZ: Size ne kadar büyük bir hayranlık beslediğimi bilirsiniz enişte. Bir bakıma benim öğretmenimsinizdir, düşünmeyi sizden öğrendim ben. Bunu unutmayın ve beni hayal kırıklığına uğratmayın.

TUTUKLU: Öğrencimin, bir ölüm-kalım döneminde karşıma dikildiğine bakılırsa, öğretmenlikte hiç de başarıya ulaşamamışım demek.

KIZ: Benden bütün insanlık adına bir ortaklık istediğinizi savunamazsınız sanırım. Bütün insanlığı bir yana bırakalım, bunun ikimizi de aynı ölçüde koruduğu bile söylenemez. Bir bencillik, kişisel bir çıkar kaygısı sizinki.

TUTUKLU: Yanılıyorsun, öyle olsaydı beni bu kadar hükmü altına alamazdı. Sen şimdi bir insanın dramı karşısındasın. Buna basit bir çıkar kaygısı gözü ile bakamazsın. Ben bir isteğin elinde rezil olacak kadar zayıf bir insan mıyım?

KIZ: Bunca yüce düşüncelerin benden o korkunç dilekte bulunmaya kadar nasıl olup da vardığını aklım bir türlü almıyor.

TUTUKLU: Bunun doğru bir ilişki olduğunu sana ispatlıyacağım.

KIZ: Konuşarak, tartışarak mı?

TUTUKLU: Evet.

KIZ: Baskı yapmadan?

TUTUKLU: Evet.

KIZ: Nasıl olur? Daha başlangıçta durumlarımız eşit değil. Kapıyı kilitlemişsiniz, beni burda zorla tutuyorsunuz.

TUTUKLU: Kapıyı açsam gideceksin de onun için.

KIZ: Demek beni inandıramıyacağınızı siz de biliyorsunuz?

TUTUKLU: İnanacağını anladığın için kaçmak istiyorsun.

KIZ: Sizin inandığınıza mı?

TUTUKLU: Evet.

KIZ: Demek benim haklı olabileceğimi bir an bile hatırınıza getirmiyorsunuz?

TUTUKLU: Seninki doğru değil de onun için.

KIZ *(cesaretle):* Demek bir tek doğru var, o da sizinle yatmam, öyle mi?

TUTUKLU: Evet.

KIZ *(meydan okur):* Öyleyse niçin beni inandırmaya kalkıyorsunuz? Zor kullanın!

(Telefon çalar. Tutuklu dalgınlıkla telefonu açar, fakat açması ile kapaması bir olur.)

TUTUKLU *(sert sert telefona bakar):* Şaşırdım. *(Kız'a)* Bu isteğimin bir haydutluk olmadığına seni inandırmak zorundayım elbet.

KIZ: Demin yalnızlığı övüyordunuz... Beni kendi inanışınıza getirmek için şimdi neden bu kadar uğraşmayı göze alıyorsunuz? Yalnız olan zorbadır. İstediğiniz kadar kabul etmeyin, siz bir zorbasınız. Hadi zorbalık edin! Size burada ne yaptılarsa, bana uygulayın onları, bekliyorum.

TUTUKLU *(leblebi alır, ağzına atar):* Çocukluk... Dünyanın saçma bir mantıkla sana namus diye benimsettiği bir şeyi savunmak için direnip duruyorsun.

KIZ: Saçma bir mantık, öyle mi? Neden saçma olsun?

TUTUKLU *(elini masaya vurarak bağırır):* Saçma ya!.. Sana mı düştü gelenekleri yürütmek?..

KIZ: Onları doğru buluyorsam?..

TUTUKLU *(daha da bağırır):* İnat ediyorsun, inatçısın sen!

KIZ: Heyecanlandınız, sakin olun!

TUTUKLU *(başını iki yana sallar):* Doğru... Gereksiz heyecanlandım. *(Yerinden kalkar, ortaya doğru yürür, ellerini cebine sokar. İkide bir Kız'a bakıp kendi kendine bir şeyler mırıldanmaktadır.Bir ara durur.)* Peki, madem razı olmuyorsun, git istersen. Serbestsin! *(Cebinden kapının anahtarını çıkarır, kapıya doğru yürür.)*

(Tam bu sırada kapıdan müthiş bir kadın çığlığı gelir. Bunun arkasından da birtakım konuşmalar duyulur. Tutuklu kala kalır olduğu yerde. Kız yerinden fırlamış ve korku içinde kalmıştır.)

TUTUKLU *(gürültü yatıştıktan epey sonra geriye döner. Kız'a bakar):* Sen de duydun mu?

KIZ: Duydum. Neydi o?

TUTUKLU: Bilmiyorum.

(Tutuklu, birden değişmiştir, sanki geçmişte yaşıyor gibidir, korku ve sinir krizi içindedir.)

KIZ *(Tutuklu'nun yanına gelir, bir tereddütten sonra onu kollarından tutar):* Ne oldunuz?

TUTUKLU: O sesi sen de duydun, değil mi?

KIZ: Duydum ya.

TUTUKLU *(ferahlar, gözlerini kapar):* Oh... rahatladım.

KIZ: Nasıl duymayabilirdim? Sağır olsa, duyardı.

TUTUKLU: Sesler duyuyorum ben... Olur olmaz zamanlarda böyle çığlıklar geliyor kulağıma. Aşağıdaysam kapıya atılıp nöbetçilere soruyorum. Bir şey yok diyorlar.

KIZ: İnanmayın onlara, saklıyorlardır.

TUTUKLU: Bir gün de, bu odada, sorgudayken oldu. Oturduğum yerden fırladım. Başkomiser bakakaldı bana, "Ne oluyorsun?" diye sordu. Duymuyor musunuz dedim. Hayır, dedi. Sonra kapıyı açıp dışardakilere sordu. Hiçbiri böyle bir çığlık duymamıştı. Bunun üzerine beni doktora gösterdiler.

KIZ: Ne dedi doktor?

TUTUKLU: Burada olur, dedi. Sinirleriniz bozulmuş...

KIZ: Oturun şöyle, dinlenin! *(Tutuklu'yu kollarından tutup kanepeye oturtur. Kendisi de onun yanına oturur. Tutuklu yarı baygın bir durumdadır. Kendisini yavaşça Kız'dan yana bırakır. Bunun bir hile olmadığı anlaşılmalıdır. Nitekim Kız da, haftf bir çekinmeden sonra, durumun bir oyun olmadığını anlar.)*

TUTUKLU *(birden yerinden fırlar, kulak verir dışarıya, sonra Kız'a bakarak):* Duydun mu? Gene bağırdı.

KIZ: Hayır, bu sefer bağıran olmadı.

TUTUKLU: Olmadı mı?

KIZ: Belki de deminki çığlığın etkisindesiniz hâlâ...

TUTUKLU *(ayağa kalkar):* Öyle olacak... Bu gece sürer gider bu artık. Sabaha kadar uyuyamam. *(Duvar saatine bakar, sonra eski haline gelmiş olarak birden enerji ile geri döner.)* Neye karar verdin?

KIZ: Ne kararı? .

TUTUKLU: Anlamazlıktan gelme, lafı uzatmaya da kalkma. Vaktimiz kalmadı. Hadi, çabuk ol!

KIZ: Demin gidiyordum...

TUTUKLU: Bir yere gidemezsin. *(Hâlâ elinde duran anahtarı ceketinin iç cebine atar.)*

KIZ: Vaz mı geçtiniz?

TUTUKLU: Evet, vazgeçtim, gerekirse zor da kullanacağım. Senden anlayış göremezsem ne yapayım? Biliyorum, sonra pişmanlık duyacağım, zor kullandığım için kendimden nefret edeceğim. Ama başka çarem yok. Anlıyor musun? Şimdi soyunacaksın, uzanacaksın oraya...

KIZ *(elleriyle yüzünü kapar):* Söylemeyin, söylemeyin!..

TUTUKLU *(çok hareketli ve sinirlidir, çabuk çabuk konuşur):* Dinle beni! *(Yumruklarını sıkar.)* Karım sen olsaydın...

KIZ *(ellerini yüzünden çeker, kupkuru bir yüz ve sesle):* Değilim, değilim, siz benim eniştemsiniz, anladınız mı?

TUTUKLU: Kaçamaklı cevap verme şimdi, dur, dinle! Bir an için düşünelim: Sen karım olsaydın da, bugün hastalandığın için buraya ablanı yollasaydın...

KIZ: Peki, ne olacak?

TUTUKLU: Ben de gene aynı nedenlerle ablanı inandırsaydım...

KIZ: Evet?

TUTUKLU: Böyle bir şey yaptığı için ablana kızar mıydın?

KIZ: Benim razı olmayışım, ablamın kızacağını düşündüğümden değil ki...

TUTUKLU *(kısık fakat kızgın bir sesle):* Deli etme beni! Böyle bir şey yaptığı için ablanı kötüler miydin?

KIZ: Onun anlayışına kalmış...

TUTUKLU: İyi ya, böyle bir şey yapmayı anlayışına uygun bulsaydı, ne derdin ona? Benim durumumdaki bir adam için kıskançlık kavgası çıkarır mıydın?

KIZ: Hayır, kıskançlık kavgası çıkarmazdım.

TUTUKLU: Kıskanır mıydın?

KIZ: Evet.

TUTUKLU: O vakit ablan ne derdi sana? Aptallık etme derdi, bu bir sevişme, bir aldatma değil, derdi. Yapılacak tek şey benim yaptığımdı, derdi.

KIZ: Yapılacak tek şeyin o olduğuna ben de inansaydım ses çıkarmazdım.

TUTUKLU: Ses çıkarmamakla da kalmazdın, teşekkür ederdin ablana.

KIZ: O kadarı fazla olurdu.

TUTUKLU: Hayır, fazla olmazdı. Kafanı çalıştır! Benim şimdi ölmek üzere olduğumu düşün! Burada ikimizden başka bir de doktor var. Doktor, ancak benimle yatmaya razı olduğun takdirde hayatımın kurtulabileceğini söylüyor sana. Yatmaz mıydın?

KIZ *(sinirli):* Yatardım.

TUTUKLU: Gördün mü?

KIZ: Benzetmelerle düşünmek yanıltır insanı.

TUTUKLU: Ne benzetmesi! Tıpkı o durumda olduğumu bilmiyorsun da ondan böyle konuşuyorsun.

KIZ: O durumda değilsiniz.

TUTUKLU: Başını kaldır da yüzüme bak! O durumda isem razı olacak mısın?

KIZ *(başını önüne eğer):* Evet.

TUTUKLU *(masanın üzerinden leblebi kâsesini alır, Kız'a uzatır):* Al!

KIZ: İstemem.

TUTUKLU *(kendi alır, fakat leblebileri ağzına atmaz, elinde tutar):* O durumdayım. *(Odanın orasını burasını nişan alarak leblebileri firlatır.)* Bugün dayanma gücümün sonuna vardığımı anlıyorum. Yarın beni buradan götürürler. Belki ablanı bir daha hiç göremiyeceğim. Yarından sonra artık kendim olmaktan bütün bütün çıkacağım. Bana her istediklerini söyletecekler. Hem kendimi gömeceğim, hem de birtakım dostlarımı.

KIZ: Namusunuzu cinsel bir soruna bağlı tutmanızı hiç doğru bulmadım. Bu mazeret sizi temize çıkarmaz.

TUTUKLU: Temize çıkmayı bile düşünemez hale geleceğimi biliyorum.

KIZ: Öyleyse bugüne kadar ki dayancınızın övülecek hiçbir yanı yok.

TUTUKLU: Yok ya... Ben herhangi bir çöküntü ihtimaline karşı en tehlikeli yerlerime gece gündüz gözcülük ederken, ruhum başka bir yerden fiyasko verdi. Anlıyor musun?

KIZ: Söylediklerinize inanamıyorum.

TUTUKLU: İnatçısın da ondan:

KIZ: Sizinki basit bir kadın ihtiyacı, oysa siz; süsleyip püslüyorsunuz onu, olduğundan daha önemli göstermek istiyorsunuz.

TUTUKLU: Senin dediğin gibisiyle gerçekten öyle olması arasında büyük bir fark yok ki... Sen davranışlara bak. Bu tutku beni kendine köle etmiş mi, etmemiş mi?

KIZ: Gerçek değil.

TUTUKLU: Gerçekse?

(Kız susar.)

TUTUKLU: Soruyorum sana: Gerçekse?

(Kız susar.)

TUTUKLU *(rahatlamıştır):* Razısın, değil mi?

KIZ *(yerinden fırlar):* Hayır, hayır, hayır.

TUTUKLU: Heyecanlanma, otur yerinde!

KIZ: Siz boyuna yalan söylüyorsunuz.

TUTUKLU: Yalan söylemiyorum. O kadar ki, gerçeğin tümünü anlatmadım sana.

KIZ *(kendini kanepeye atar, hüngür hüngür ağlamaya başlar):* Olmaz böyle şey, olmaz.

TUTUKLU *(duvar saatine bakar):* Daha vaktimiz dolmadı. Sakinleş, ondan sonra.

KIZ *(başını kaldırır):* Beni bu işe zorlarsanız kendimi öldürürüm.

TUTUKLU: Neden?

KIZ: Bir.. bir.. bir orospu yerine giriyorum çünkü.

TUTUKLU: Orospuluktan ötürü kendini öldüren orospu gördün mü sen?

KIZ: Orospuluktan ötürü kendini öldüren namuslu kadın gördüm.

TUTUKLU: Senin yaptığının neresi orospuluk?

KIZ: Ben bir şey yapmadım daha.

TUTUKLU: Yapmadın daha. Yapacağın şeyin neresi orospuluk?

KIZ *(hafif bir sesle):* Yapmayacağım.

TUTUKLU: Yapacaksın!..

KIZ: Peki öyleyse... *(iradeli)* Ama razı olmadan.

TUTUKLU: İşte şimdi orospu oluyorsun.

KIZ: Sizin de bir orospuya ihtiyacınız var zaten.

TUTUKLU *(bağırır):* Öyle olsaydı bu kadar zamandır seni inandırmaya, kendi düşünceme getirmeye uğraşır mıydım?

KIZ: Sözlerinize dikkat edin, bu türlü uğraşmalar daima övgüye değer şeyler değildir.

TUTUKLU: Ne demek istiyorsun?

KIZ *(o da bağırmaya başlar):* Sizi sorguya çekenler de aynı şeyi yapmıyorlar mı? Kendi bildiklerine, kendi doğrularına getirmek için tutmuyorlar mı sizi burada? Siz zorbalıktan, demin yaptığınız gibi, beni kolumdan tutup kanepeye fırlatmayı anlıyorsunuz sadece, dayağı, işkenceyi anlıyorsunuz. Bir insanı belli bir konuda inandırmaya çalışmak da zorbalık değil midir? Tutun ki, ben davranışlarım üzerinde düşünmek istemiyorum. O davranışların doğru olup olmadığını ille düşün diye beni zorlamak kimsenin hakkı olmamalıdır. Ben belki de basit bir insan olarak kalmak istiyorum.

TUTUKLU: Benzetmelerle düşünmek yanıltır insanı. Benim sana ihtiyacım var, oysa onların bana ihtiyaçları yok. Ben onların yaşamaları için zorunlu değilim. Bir tesadüfüm ben onlar için, benim yerimde bir başkası olsa; hiçbir şey değişmez.

KIZ: Yazık ki ben de öyle bir tesadüfüm işte. Ablamın yerine geliyorum ve bundan ötürü bir kaderin içine giriyorum. Bu benim kaderim mi gerçekte? Bir bakıma öyle... Başımıza gelenlerin yüzde kaçını kendimiz bilerek, isteyerek hazırlamışızdır?

TUTUKLU: Öyleyse benimse kaderini.

KIZ: Sev kaderini, karşı koyma ona demek istiyorsunuz, öyle mi?

TUTUKLU: Evet.

KIZ: Sizi tanıyamıyorum artık. Dediğinize getirmek için her türlü görüşü kullanıyorsunuz. Bunların arasında sizin kafanıza uymayanlar, birbirini tutmayanlar varmış, aldırmıyorsunuz. Bir amaca yönelmişiniz, gözünüz başka bir şey görmüyor. Ben sizin için bir inanç konusu değilim, bir aracım, o kadar.

TUTUKLU: Hep gelip aynı noktada duruyorsun. Çünkü bütün korkun, aşağılanmak korkusu. Benim bir isteğime alet oluyorsun, basit araç derecesine düşüyorsun, orospu olmak tehlikesi ile karşı karşıya geliyorsun... Ne boş şeyler bunlar.

KIZ: Bu saydıklarınız mı?

TUTUKLU: Hayır, senin onlara takılıp kalman.

KIZ: Demek siz bunda bir düşüklük görmüyorsunuz?

TUTUKLU: Görmüyorum.

KIZ: Ama benim yerimde kim olsa aynı teklifi yapacaktınız ona da?

TUTUKLU: Sanırım.

KIZ: Kesin konuşun!

TUTUKLU: Yapacaktım.

KIZ: Böyle bir kaderi benimsemek istemem.

TUTUKLU *(bağırır):* Ya ne istiyordun? Nasıl olmalıydı? Önce sevmeliydin de, ondan sonra mı bunu teklif etmeliydim? O vakit durumumuz normal mi olurdu? Seni rahatsız eden bu, biliyorum. Sevmeden olmaz diye düşünüyorsun. Sana tutulsaydım, gene de ablana karşı bir sorumluluk meselesi çıkacaktı ortaya, ama sen şimdiki gibi hoyrat olmıyacaktın, bana saygı duyacaktın. Çünkü aşka saygın var senin.

KIZ: Sizin yok mu? Ablamı sevmiyor musunuz?

TUTUKLU *(bar bar bağırır):* Sevmiyorum, sevmiyorum, daha diyeceğin var mı? Seni de sevmiyorum. Başka bir sevdiğim de yok. Anladın mı şimdi?

KIZ *(korku ile):* Anladım.

(Tutuklu, Komiser'in masasına geçer, oturur. Oradan Kız'a bakmaya başlar. Kendi kendine konuşur gibi.)

TUTUKLU: İki tanrıları var bunların; aşk ve orospuluk. Aşka saygı, orospuluktan korku. Aramızdaki güçlüğün nedeni bu. Burada aşka saygı yok ve orospuluk korkusu var.

KIZ: Komiser beyden bir orospu isteseydiniz, bu güçlüklerin hiçbiri çıkmazdı.

TUTUKLU: Dinle beni!.. Tutalım ki yarın sabah asacaklar beni. Bugün dünyada son günüm... Bütün idam mahkûmlarına sordukları gibi bana da son isteğimin ne olduğunu soruyorlar. Ben de; son günümü bir kadınla geçirmek istediğimi söylüyorum. Diyelim ki, razı oluyorlar. Nereden bulabilirler böyle bir kadını? Genelevden, değil mi? Evet, genelevden bir kadın geliyor ve benimle bütün gün kalıyor. O kadının yaptığına orospuluk diyecek misin?

KIZ: Hayır.

TUTUKLU: Demek, senin, ya da başka bir kadının benimle yatması orospuluk olmaz.

KIZ: Ama sizi yarın öyle bir felaket beklemiyor.

TUTUKLU: Ah bu kafa! Ah bu kafa! Yatacak, yatacak ama ille de yarın asılmamı istiyor.

KIZ *(sesle ağlamağa başlar):* Keşke gelmeseydim, keşke gelmeseydim...

TUTUKLU *(sakin):* Ağla, ağla! Açılırsın.

KIZ *(yalvarır):* Enişte, ne olursun bırak bunları, vazgeç, inat etme!

TUTUKLU: Enişte deme. Hoşlanmıyorum o laftan.

KIZ: Peki. İnat etme diyorum.

TUTUKLU: İnat eden ben değilim.

KIZ *(yalvarır):* Demir gibi bir iraden var, eziyorsun insanı, karşı koyamıyorum sana. Ne olursun bırak artık! Bırak da gideyim!

TUTUKLU *(soğukkanlı):* Git istersen, git peki.

KIZ *(ayağa kalkar):* Teşekkür ederim.

TUTUKLU: Teşekkür edermiş...

KIZ: Sahiden müsaade ediyor musunuz? İnanamıyorum bir türlü.

TUTUKLU: İster inan, ister inanma.

KIZ: Bana darılmayın. *(Durur.)* Darılmadınız değil mi?

TUTUKLU *(içine kapanık):* Bilmiyorum.

KIZ: Sizi bu halde bırakmak istemiyorum.

TUTUKLU *(soğuk):* Ya nasıl olayım?

KIZ: Biraz gülün, darılmadığınızı, kızmadığınızı söyleyin, içim rahat etsin.

TUTUKLU: Acıyor musun bana?

KIZ *(önüne bakar)* Evet.

TUTUKLU: Niçin?

KIZ: Severim ben sizi.

TUTUKLU *(hırçın):* Severmiş...

KIZ *(yeniden ağlamaya başlar):* Belki yapmam lazım bu fedakârlığı, ama elimden gelmiyor, gelmiyor bir türlü. Anlayın beni!

TUTUKLU: Git artık, yalnız bırak beni!

KIZ *(gözyaşlarını siler):* Allahaısmarladık!

TUTUKLU: Güle güle!

KIZ *(kapıya doğru yürür, Tutuklu yerinde kalır. Kız ona döner):*Kapıyı açar mısınız?

TUTUKLU: Peki. *(Kapıya doğru yürür.)*

KIZ: Hayır, böyle ayrılamam. *(Döner, bir iskemleye çöker.)*

TUTUKLU: Daha ne istiyorsun?

KIZ: Ablama ne diyeceğim şimdi?

TUTUKLU: Olanı biteni anlat.

KIZ: Olmaz, anlatamam.

TUTUKLU: Saklıyacak mısın?

KIZ: Evet.

TUTUKLU *(dişlerini gıcırdatır):* Nasıl bir namus anlayışıdır bu!

KIZ: Suçsuz olarak saklamanın bir kötülüğü yoktur.

(Af diler gibi Tutuklu'ya bakar. Bu bakışta sevgi de gizlidir.)

KIZ: Unutmayın ki ablam benim.

TUTUKLU *(bu sözdeki özür dileme anlamını farketmemiş gibidir):* Evet, ablan!

KIZ: Onu aldatmak... Çok çirkin, çok.

TUTUKLU: Sokağa çıkınca unutursun.

KIZ: Ben çabuk unutamam. Öyle olsaydı...

TUTUKLU: Şimdi bu iskemlede değil, *(Kanepeyi gösterir)* ordaydın... ha?

KIZ: Siz ablamı aldattınız mı hiç?

TUTUKLU: Evet. KIZ: Ne zaman?

TUTUKLU: Evlendikten bir yıl sonra. Bunu da anlat ona!

KIZ: Hayır, hayır, söz veriyorum, anlatmam.

TUTUKLU *(güler):* Suç işlenmiş olduğu halde saklıyacaksın demek?

KIZ: Üzülmesin diye.

TUTUKLU: Sokağa çıkınca, rahat kafa ile ikisi arasındaki farkı düşün.

KIZ: Anlamadım?

TUTUKLU: Buradan suç işlemeden, yalnız o suç üzerinde konuştuktan sonra gidiyorsun. Bunu ablandan saklıyacaksın. Suç dediğin şeyi işledikten sonra gitseydin ne değişirdi?

KIZ: Duyulmayınca suç olmaz mı demek istiyorsunuz?

TUTUKLU:. Alçak değilim ben seni bir alçaklığa ortak etmek istediğimi sanma. Yaptığımız, bir işin suç olup olmadığına önce kendimiz karar vermeliyiz.

KIZ: Demin, ablamı aldattığınızı söylediniz. O zaman ne düşündünüzdü?

TUTUKLU: Suç olmadığını düşündüm.

KIZ: Sevdiğiniz biriyle miydi?

TUTUKLU: Öyle gibi.

KIZ: O başka.

TUTUKLU: Öyle olursa bağışlanır mı demek istiyorsun?

KIZ: Belki.

TUTUKLU *(sakin):* Seni de seviyorum.

KIZ *(ciddiye alır):* Ne?

TUTUKLU: Seviyorum seni.

KIZ: Ne zamandan beri?

TUTUKLU: Yıllardan beri.

KIZ: Doğru mu söylüyorsunuz?

TUTUKLU: Doğru ya. *(Gülümser.)* Şimdi için rahat edecek mi?

KIZ: Yalan!

TUTUKLU: Tabii yalan. *(Kahkahalarla güler.)* Yıllardan beri... Hiç aşağı kurtarmaz. Bütün kadınlar böyledir işte, bir erkeğin kendilerine yarım saat önce âşık olabileceğini bir türlü anlamazlar. Oysa, o yıllanmış aşkların bile, yarım saatlik bir başlangıçları vardır. Ne olduysa o yarım saat içinde olmuştur. *(Kız'a bakar.)* Hayır, hayır, merak etme! Birlikte geçirdiğimiz bu yarım saat, öyle bir yarım saat değildi.

(Tutuklu, pencerenin önüne gider. Kız yerinden kalkar. Yenilmiştir. Bundan sonraki konuşmalarda, eski dayanma gücünü gösteremez artık. Uysal ve sakindir. Tutuklu ise, Kız'dan tamamen ümit kesmiştir. Kendi içine kapanmıştır. Konuşurken dalgındır.)

KIZ: Şu yarım saat içinde, dayandığım bütün ahlak kuralları sarsıldı. Kendimi artık güçlü hissetmiyorum. Aklım, davranışlarımı desteklemiyor. Çünkü konuşa konuşa onları yıprattınız.

TUTUKLU *(pencereden dışarı bakmaktadır, Kız'a arkası dönük olarak konuşur):* İşte senin kurallarının püf tarafı da burda. Mantığa vurulunca sapır sapır dökülüyorlar.

KIZ: Siz bir fikir adamı, bir inanç adamısınız. Nasıl oluyor da bunları söyliyebiliyorsunuz? Sizin inançlarınızı da tartıya vursak, sağlamlıklarını koruyabilirler mi? Ve siz o zaman savaşınızda zayıf düşmez misiniz?

(Bu arada bir yerde bir radyo açılmıştır. Parazitlerden ve anlaşılmaz konuşmalardan sonra hafif bir müzik başlar.)

TUTUKLU: Aklın sorgularına dayanabilen inançlar yaşar.

KIZ: Ben akılsız bir kızım. Duygularımla yaşadım hep.

TUTUKLU: Demek duygularla yaşamak, insanı kurtarmıyor?

KIZ: Konuşmaya girdiğim için yenildim. Dinlemiyecektim sizi, sorduklarınıza cevap vermiyecektim.

TUTUKLU *(pencereden döner, sakindir):* Günahlardan kaçan bir rahibe gibi manastırdaki odana kapanacaktım.

KIZ: Evet, inançlarımı, ağlıyan bir süt çocuğu gibi göğsüme bastırıp kulaklarımı dışardan gelen bütün seslere kapıyacaktım.

TUTUKLU: Yalnız dışardan değil, içinden gelen seslere de.

KIZ: Evet.

TUTUKLU: Haksız düşmeği de göze alarak.

KIZ: Haksız düşmenin ne olduğunu bilmiyorum artık. Sarsılmaz saydığım birtakım duygularım bütün dokunulmazlıklarını yitirdiler. Ben onların saflığını, konuşmakla bozdum. Bundan sonrası hiçbir şeyi değiştirmez.

TUTUKLU *(Kız'ın yanına gelir, ona anahtarı uzatır):* İstersen gidebilirsin.

KIZ: Kalıyorum. *(Saate bakar.)*

TUTUKLU *(sanki Kız, onun sadece bir ziyaretçiymiş gibi):* Çok az vaktimiz var.

(Kız, kanepeye gider, oturur, tayyörünün ceketini çıkarır, kombinezonla kalır. Tutuklu şefkatle ona bakmaktadır.)

TUTUKLU: Neden soyunuyorsun?

KIZ: Vaktimiz kalmadı da...

(Tutuklu onun yanına gelir, oturur, Kız'ın ellerini avuçları içine alır, okşar. Sonra arkasına yaslanır.)

TUTUKLU: On üç yaşındaydım. Ortaokula gidiyordum. Babam öleli iki yıl olmuştu. Yoksul düşmüştük. Annem terzilik yapıyordu, zar-zor geçiniyorduk. Büyük bir evin iki odasında oturuyorduk. Kitaplarımın çoğu noksandı, okul çantam bile yoktu. Bayram geldi. Annem ne yaptı etti, bana bir ayakkabı aldı, bir pantolonla bir gömlek dikti. Sabah erkenden kalkıp giyindim. Bir gün önceden sözleşmiştik, iki arkadaşım beni evden alacaklar, birlikte bayram yerine gidecektik. Atlı karıncaya, kiralık bisikletlere binecektik, tatlıcıda tatlı yiyecektik. Belki sinemaya da gidecektik. Annemden para istedim. "Paramız yok oğlum," dedi. Çılgına dönmüştüm, arkadaşlarım nerdeyse geleceklerdi. Onlara ne diyebilirdim? Parasız olduğumuzu, bu yüzden bayram yerine gidemiyeceğimi söyliyemezdim ya... Hırçınlaştım, üstümdekileri çıkarıp duvarlara atmaya başladım. Beni üzgün üzgün seyreden annem, o zaman dolaptan çantasını çıkardı, para aradı. Bula bula bir lira buldu. Kadıncağızın bir lirası kalmıştı yalnız, bütün parası oydu. O bir lirayı bana uzattı: "Hadi giyin," dedi, "Bir lira yetmez mi?.." Bir lira o zaman büyük paraydı. Oraya buraya attığım elbiselerimi, ayakkabılarımı topladım. Yeniden giyindim, paramı cebime koyup arkadaşlarımı beklemiye başladım.

Geldiler. Biraz oturdular. Annem onlara şeker ikram etti, ikisini de okşadı, öptü. Sonra: "Hadi artık gidin!" dedi. "Güzel güzel eğlenin!" Sokağa çıktık. Çok neşeliydim, kabıma sığamıyordum. Fakat köşeyi dönerken evimize baktım, annem pencereden uzanmış, gülümsiyerek bana el sallıyordu. O zaman içimden bir ağlamadır geldi, gözlerim dolu dolu oldu. Tıkanıyordum. Ağladığımı belli etmemiye çalışarak arkadaşlarıma: "Ben gelmiyeceğim," dedim. Neden olduğunu anlamadılar. Biri: "Paran yok da ondan gelmiyorsun," dedi, alay ederek. Elimi cebime attım ve bir lirayı çıkarıp gösterdim: "İşte para!" dedim. Beni orada bırakıp gittiler. Sokaklara gelişigüzel dalarak bir süre sersem sersem dolaştım. Kimseye göstermeden doya doya ağladım. Sonra gözlerimi sildim, elimden geldiği kadar neşeli olmaya çalışarak eve döndüm. Annem beni görünce: "Neden döndün?" diye sordu. "Canım istemedi," dedim ve cebimden bir lirayı çıkarıp anneme uzattım. Zavallı kadıncağız, çok şaşırdı, parayı elimden alıp masanın üstüne koydu. Sonra beni kucakladı, göğsüne bastırdı. Hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Ben ağlamıyordum artık. Sokakta doya doya ağlamıştım. Annemin yüzünü öptüm, ağlamamasını söyledim. *(Susar, dalar, düşünür.)* Artık üzüntülü değildim. Bayram yerine gidemediği için üzülmek benim gibi koca bir çocuğa, bir ortaokul öğrencisine yakışmazdı. Olgun bir adam olmuştum birdenbire...

(Yerinden kalkar, pencereye gider, dışarı bakar. Bu sırada radyo susmuştur. Kız ikide bir duvar saatine ve Tutuklu'ya bakar, düşünür, durumun gelişmesinden henüz bir şey anlıyamamıştır.)

TUTUKLU *(pencereden bakarak):* Dışarda ne güzel bir hava var... *Güneşli, pırıl pırıl, sıcacık* bir hava... (*Eliyle bir yeri işaret eder.*) Şurada her zaman kuşlar toplanır, bıcır bıcır oynaşır dururlar... Deniz şu yana düşer, sokağı döndün mü, rüzgârı vurur yüzüne... Giderken ordan git. Parka gidersen, ta deniz kıyısına kadar gidersin. Ben hiç gitmedim. Burunda kamışlarla balık tutarlar, hep vapurla geçerken görürdüm. Bir gün de vakit bulup gidemedim oraya... (*Döner, Kız'a bakar.*) Balık tutmayı çok severim. Çapariyi salarsın dibe, sonra biraz yukarı çekersin, ha babam çekip bırakırsın, çekip bırakırsın... Bir ara titreyiverir olta, şöyle bir sarsar eli... (*Eliyle bunların taklidini yapar.)* Sarstı mı, çekmiye başlarsın, hızlı çekeceksin, çek çek çek... Birden denizin üstü bir karışır, bir telaş, bir kıyamet... derken bir istavrit tepinmesidir başlar sandalın içinde, pıtır pıtır pıtır... (*Gelir, Kız'ın önünde durur.*) Ben hiç balık tutmadım, çok isterdim ama, vakit bulamadım bir türlü.

KIZ: O kadar canlı anlattınız ki, istavritler gözümün önüne geldi.

TUTUKLU (*gülerek Kız'ın yarı çıplak vücudunu süzer*): Şimdiye kadar şöyle alıcı gözü ile bakmamıştım sana... Güzelmişsin sahiden... (*Kız, utanır, önüne bakar, elindeki ceketini sağa sola sallar.)*

TUTUKLU (*Kız'ın karşısındaki bir iskemleye oturur*): İçerde insanın kafası başka türlü işliyor. Sen bugün bunu iyice anladın. Yalnız benden mi? Hayır... (*Gülümser.*) Kendinden de... Çünkü sen de bugün, yarım saat sonra içerden biri oldun çıktın, ona göre düşünmeye başladın. (*Uzun uzun Kız'a bakar, sonra yerinden kalkar, dolaşır.*) Sen içeri girdin biraz, biraz da ben dışarı çıktım. (*Durur, derin bir nefes alır.*) Evet, dışarı çıktım, dışarda yaşadım. Bu bana bir yıl yeter. (*Boşluğa bakar, düşünür.*)

KIZ (*ceketinin kolunu dişliyerek hafif hafif ağlar*): Beni affedin...

TUTUKLU (*kendi alemindedir*): İçerde buluştuk seninle... Sonra ben, seni burada bırakıp kaçtım, gittim.

(Ciddi ciddi Kız'ın yanına oturur. Onu kolları arasına alır. Kız da başını onun omuzuna dayar, Tutuklu onun saçlarını öper.)

TUTUKLU: Şimdi artık herkes yerli yerinde... Bu kadar gezinti yeter...

KIZ (*yaşlı gözlerle ona bakar*): Beni affettiniz... affettiniz, değil mi?

TUTUKLU (*gülümser*): Affedecek bir şey yok ki...

KIZ (*Tutuklu'nun boynuna sarılır, onu dudaklarından öper*): Affedecek çok şey var.

(Bu sırada telefon çalar, üç defa çalar ve susar. Tutuklu ile Kız, birbirlerinden ayrılmadan bu telefon seslerini dikkatle, biraz da korku ile dinlerler. Sonra birbirlerine bakıp göğüs geçirirler.)

TUTUKLU: Ablana beni çok iyi gördüğünü söyle... Yalandan değil... Gerçekten de çok iyiyim... Yüzümden belli değil mi?

(Kız, belli anlamında başını sallar. Gözleri yaş içindedir.}

TUTUKLU: Bugün içeri gireli beri geçirdiğim en tehlikeli gündü. Yıkılacak gibi duyuyordum kendimi... Öylesine bozulmuştu dengem... (*Kız'ın yüzünü okşar.*) Kurtuldum ama, yarım saatlik konuşma beni kendime getirdi. Şimdi eskisinden de kuvvetliyim.

(Sarılırlar birbirlerine, öyle konuşurlar.)

TUTUKLU: Ablana nane limon kaynat eve gider gitmez... Sinirlenmesin olur olmaz şeylere... Ben yakında geleceğim.

(Bu sırada kapı yumruklanmağa başlar.)

KOMİSER (dışardan): Aç ulan kapıyı... Aç kapıyı hergele... Aç diyorum sana!

(Tutuklu ile Kız şaşırırlar, birbirlerinden ayrılırlar, yan yana oturmaktadırlar.)

KOMİSER (*dışardan*): Aç diyorum sana deyyus... Aç!

(Kapı şiddetli şiddetli yumruklanır. Komiser ya da başkası kapıya yüklenmektedirler. Kapı gıcır gıcır eder, sonunda kilit kırılır ve kapı açılır. Komiser, vahşi bir hayvan gibi içeri dalar.)

KOMİSER (*onları pis pis süzdükten sonra*): Ulan burayı kerhane mi sandın? Kalk, kalk ordan diyorum sana!

(Tutuklu ayağa kalkar. Soğukkanlıdır.)

KOMİSER: Ne yapıyorsun ulan burda? (*Ağır ağır Tutuklu'nun üstüne doğru yürür.*)

KIZ: Oturuyorduk, konuşuyorduk...

KOMİSER: Size sormadım!.. (*Tutuklu'ya döner.*) Ben adamın gözünü patlatırım! (*Kız'a*) Siz gidebilirsiniz. Kocanızı bana bırakın.

(Tutuklu, Kız'a gitmesini işaret eder. Şaşkınlıkla deminden beri kombinezonla duran Kız, ceketini giyer. Kız onlara baka baka kapıya yollanır. Tutuklu ona cesaret ve ümitle bakar. Kız çıkar. Tutuklu onun arkasından bakar. Kapı kapandıktan sonra Komiser, Tutuklu'ya döner, kısık gözlerle süzer onu.)

KOMİSER (hızla masasına gider, oturur): Gel buraya!

(Tutuklu, masanın önüne gider, durur.)

KOMİSER: Ayakta durma, otur şöyle! (Tutuklu'ya masanın önünde ki iskemleyi gösterir.) Otur!

(Tutuklu oturur, Komiser'in konuşmasını bekler.)

KOMİSER: Ee.. Şimdi başlıyalım... Ta baştan... Söyle bakalım...

PERDE